

ΚΛΕΙΩ

Τόμος Ε'.
ΑΡΙΘΜ. 7 (103).

Συνδρομή, άρχόμενη από 1. Ιανουαρίου και 1. Ιουλίου έκαστου έτους, έξίμητος μόνον
και προηληθρια: Πανταχού φρέγκ. γε. 10 ή μίση. 8.

ΕΤΟΣ Ε'.
τῆ 1/13. Ἀπριλίου 1880.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΣΣΑΣ.

Ὁ Μαυρογένης ὀρμάται ἐξ ἀρχαίας καὶ διασήμευ οἰκογενείας τῶν Μοροζίνῃ, ἥς πλείστα μέλη διεκρίθησαν ὡς Δόγαι τῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας, καὶ ἤτις, συνεπεία φορέε τῶν πραγμάτων, ἐπατρισεύεσα, κατέφυγεν εἰς Πελοπόννησον καὶ εἶτα εἰς Μύκωνον. Ὁ πάππος του διορισθεὶς Ὁσποδάρος τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυίας παρέσχε σπουδαίας ὑπηρεσίας τῇ Πύλῃ, καὶ παντοιοτρόπως ἐτιμήθη τότε ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ἀλλ' αὐταὶ ἀκριβῶς αἱ τιμαὶ ἐπήνεγκον τὸν ὄλεθρον του, διότι ἐξήγειραν τὸν φθόνον καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν κρατούντων, ὧν αἱ συκοφαντίαι καὶ βραδιουργίαι περισφιγγάν τὸν τράχηλον τοῦ ἀτυχοῦς Ὁσποδάρου διὰ τοῦ βρόχου τοῦ δημίου. Ὁ δὲ Θεὸς του Ἰωάννης Μαυρογένης ἀντεπροσώπευσεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸν Σουλτάνον Μαχμουδ τὸν Β'. παρὰ τῇ Βιενναίᾳ αὐλῇ, καὶ διαγνοὺς τὸν πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτα τοῦ ἀνεπιού του παρέλαβεν αὐτὸν εἰς Βιέννην ὅπου καὶ ἐνεγράφη ὡς φοιτητῆς τῆς ἰατρικῆς.

Τῷ 1843, ὑποστὰς τὰς ἐξετάσεις, ἀνηγορεύθη ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς, ἣν ἐξήσκησεν ἐπὶ δύο εἰσέτι ἔτη ἐν τῷ γενικῷ νοσοκομείῳ, μεθ' ὃ ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διὰ τῆς φιλίας καὶ προστασίας τοῦ Ριφαὰτ πάσσα, ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν διορίσθη ἰατρὸς ἐν τῷ

νοσοκομείῳ τοῦ Πυροβολικοῦ. Μετὰ δύο ἔτη ἀπεστάλη εἰς Ῥωμυλίαν καὶ ὀλίγον κατόπιν, ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διορίσθη ἀρχίατρος τοῦ ἐν Χαλκηδόνι μεγάλου νοσοκομείου τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρῆς. Ἐπὶ διετίαν τηρήσας τὴν θέσιν ταύτην μετέβη εἰς Παρισίους ὅπου καὶ ἠκροάσατο τῶν διασημοτέρων καθηγητῶν τῆς ἰατρικῆς. Ἀλλ' ἔνεκα τῆς τότε ἐκραγείσης Φεβρουαριανῆς ἐπαναστάσεως ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διορι-

σθεὶς ἀρχίατρος ἐν τινὶ νοσοκομείῳ. Ἀκολούθως διορίσθη καθηγητῆς τῆς ὕγιεινῆς ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἰατρικῇ Σχολῇ, εἶτα τῆς γενικῆς παθολογίας καὶ αἶμα τῇ εἰς Γαλλίαν ἐπανακάμψει τοῦ διασήμευ Φωβέλ, τῆς ἐσωτερικῆς παθολογίας· τῷ αὐτῷ ἔτει διορίσθη καὶ ἰδιαιτερός ἰατρὸς τοῦ Σουλτάνου Χαμίτ, τότε αὐτοκρατορικοῦ πρίγκηπος. Ἀλλὰ μετὰ τριακονταετῆ εὐδόκιμον διδασκαλίαν ἠναγκάσθη ὁ Μαυρογένης νὰ ὑποβάλλῃ τὴν παραίτησίν του, ἔνεκα διαφωνίας τινός, καὶ ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὸ ἀξίωμα ἐπιτίμου καθηγητοῦ τῆς ἐσωτερικῆς παθολογίας.

Ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης διεκρίθη καὶ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων λατρείᾳ· ἐγένετο εἰς ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ Σολλόγου καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἰατρικῆς εταιρίας. Ὁ δὲ Σουλτάνος Ἀβδούλ Χαμίτ, ἀνελθὼν ἐπὶ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΣΣΑΣ.

Ἰατρὸς τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου Ἀβδούλ Χαμίτ.

τόν θρόνον, ἐπλήρωσεν εὐνοίας καὶ τιμῶν τὸν πιστὸν ἱατρὸν του, ἀπονείμας αὐτῷ τὸν τίτλον μουσίου, ἦτοι στρατάρχου ὑπὸ πολιτικῆν ἔποψιν, γερουσιαστοῦ, καὶ ἑμοστραπέζου. Διωρίσθη δὲ καὶ πρὸ δύο περιπτῶν ἐτών γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν νοσοκομείων, τῆς αυτοκρατορικῆς ἱατρικῆς σχολῆς, καὶ ἵδρυσεν τὴν ἐφημερίδα τῶν νοσοκομείων, ἧς ἐστερέωτο μέχρι τοῦδε ἡ Τουρκία, καὶ ἦτις δημοσιευομένη κατὰ δεκαπενθημερίαν τουρκιστὶ καὶ γαλλιστὶ μεγάλας ὠφελείας παρέχει εἰς τὴν διάδοσιν ἀνά τὴν Ἀνατολήν τῶν προόδων τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης. Ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης εἶνε ἐπίτιμον καὶ ἀντεπιστέλλον μέλος διαφόρων σπουδαίων ἐταιρειῶν, καὶ πολλὰς πραγματείας καὶ διατριβὰς ἐδημοσίευσεν

κατὰ καιρούς· τῇ πρωτοβουλίᾳ δὲ τοῦ Μαυρογένους ἀπεστάλη εἰς Παρίσιους ἐπιτροπὴ διὰ νὰ μελετηθῆ τὴν παστέριον μέθοδον καὶ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν καὶ ἐν Τουρκίᾳ, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ὁ Σπυρίδων Μαυρογένης εἶνε τετιμημένος διὰ τῆς μεγάλης ταινίας τοῦ Ὁσμανιῆ καὶ Μετζητιέ, τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ μεταλλίου τοῦ Ἰμπιγιάζ, τῆς μεγάλης ταινίας τοῦ σιδηροῦ στέμματος τῆς Αὐστρίας, τῆς τοῦ Βάζκ τῆς Σουηδίας, τῆς τοῦ Λέοντος καὶ Ἡλίου τῆς Περσίας, τῆς τοῦ πρίγκηπος Νικήτα τοῦ Μαυροβούνιου, τυγχάνει δὲ ταξιάρχης τοῦ Λεοπόλδου τοῦ Βελγίου καὶ ἱπότητος τοῦ Παναγίου τάφου.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἐὰν τὸ ἀνέσπερον φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἦτο πεπωμένον νὰ ἀυγάσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ἡ βαθεῖα φιλοσοφία, ἡ ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ Θεανθρώπου ἐκπορευθεῖσα, νὰ συμπληρώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν, ἐν ἧ τὸν ἐξέθρεψεν ὁ μέγας διδάσκαλός του, οὐδὲν παράδειγμα πλειότερον πειστικὸν καὶ ἐναργέστερον περὶ τῆς ἐλευσιότητος τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ τῆς ματαιότητος πάσης ἰσχύος καὶ πλούτου θὰ ἠδύνατο προσφεύστερον τότε νὰ προταθῆ, ἢ ὁ ψυχορραγῶν Ἐκεῖνος, ὁ τὸν γήινον κόσμον ἐγκλείσας ἐν τῇ χειρὶ, ἀλλ' ἀσθενῆς, ἀσθενέστατος ἤδη, ἐν μέσῳ τηλικαύτης δυνάμεως. Ὡς ἄνθος ἀγροῦ ἐξῆνθησεν ὁ νικητὴς· καὶ εἰς τὸ ἀψευδὲς ῥῆμα τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ, τὸ ὑπεράνω παντὸς μεγαλείου ἀιωρούμενον ἀναλλοιώτως, ἐξέπνευσεν ἡ νικητῆρος τῶν ὅπλων κλαγγή, καὶ ἐτερματίσθη τὸ ἀδρᾶν ὄνειρον τῆς ζωῆς, περατώσαν τσαῦτα νέα μεγαλεπήβολα καὶ εὐγενῆ ὄνειρα

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος! Εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλη παρελαύνει αὐτόματος ἱστορία. Ἱστορία ἀκτινοβόλος, ὑπὸ τῆς τιμῆς καὶ τῆς μεγαλοφυίας στεφομένη, ἱστορία ἀδιαφιλονικήτως ἀνυπέβλητος καὶ μοναδική. Εἰς Αὐτὸν ἐδόθη μόνον, διότι Αὐτὸς ὑπῆρξε τῆς Ἀνάρχου καὶ Ἐνιαίας Προνοίας ὁ προνομιοῦχος ἐκλεκτός. Ἡθέλησεν Αὐτῆ, αἰῶνάς τινας πρὸ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐνανθρωπίσεως, νὰ ἐκπέμψῃ ἐπὶ τὴν γῆν θεὸν θνητὸν, μέγαστον βουλευμάτων ἐκτελεστήν, καὶ τοιοῦτον κατέπεμφε τὸν Ἀλέξανδρον. Θὰ ἐνίκη τὸν θάνατον, ἐὰν ὁ θάνατος ἦτο τι ὀρατὸν, καὶ θὰ κατέκτα ζῶν τὴν Ἀθανασίαν, ἣν ἥρπασε νεκρὸς. Διὰ τοὺς ἄλλους θνητούς, τοὺς ἀξιωθέντας νὰ λεχθῶσι «μεγάλοι», ὑπῆρξαν ὄρια, πέρα τῶν ὁποίων ἀνεστάλη ἡ θρασυτὴς τῆς ἀποφάσεως. Οὐδὲν ὑπῆρξε δι' Αὐτόν. Τολμηροτάτη ἐμπνευσις, ὁ δαυμόνιος ἐνθουσιασμός, τὸ ἄκρως μεγαλεπήβολον ἀνεστάλθαι πολλὰς ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἄλλων ἀνδρῶν. Οὐδέποτε εἰς τοῦ Ἀλεξάνδρου τὴν ὑπερφυᾶ ἀντίληψιν. Αὐτὸς δὲν ἐγνώρισε τὰ ὄρια τοῦ ἐπαρκούς, Αὐτὸς ἐθρήνησε διότι ἡ γῆ ἦτο στενὴ διὰ τὰ ὑφιστα σχέδιά του, καὶ διὰ τῆς χειρὸς του θὰ κατέρριπτεν Αὐτὸς πάντα τὰ ὄρια, ἐν ἐν τῇ γῆ τὰ πάντα ἦσαν ἀνθρωπίνως δυνατὰ. Ὑπῆρξεν ὁ θνητὸς ὁ τὰ μέγιστα διαπράξας καὶ ὁ τὰ μέγιστα διανοηθείς. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν Μέγας, ὁ μόνος Μέγας ἐν τῇ σφαίρᾳ αὐτοῦ, οὐχὶ μόνον δι' ὅτι συνέλαβεν ἐν τῷ νῶϊ, ἀλλὰ κυρίως καὶ πλειότερον δι' ὅτι ἐξετέλεσε καὶ ἐποίησε.

Τῶν νικῶν αὐτοῦ ἡ ἀρίστη εἶναι ἡ νίκη ἣν κατήγαγε κατ' ἑαυτοῦ, κατὰ τῶν παθῶν του. Ποῖον ἰδεῶδες ὕψος φιλοδοξίας νὰ νικήσῃ τις τὸν Ἀλέξανδρον! Αὐτὸς μόνος ἠδύνατο νὰ τὸ ὄνειροπολήσῃ, καὶ μόνος Αὐτὸς νὰ τὸ ἐπιτελέσῃ. Καὶ τὸ ἐπετέλεσε! Τὴν καρδίαν του ἐφλεγεν ἡ Δόξα. Τὸ πῦρ αὐτῆς ἦτο τοσοῦτον μέγα, ὥστε κατέφαγεν ἐν ἑαυτῷ τοῦ Ἐρωτος τὴν κραταιὰν φλόγα. Νεώτατος, διδάσκει διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν σεμνότητα. Ἡ μεγάλη ψυχὴ του ἀγνοεῖ τὴν δολιότητα, τὴν κωιδηλείαν, τοῦ συμφέροντος τὸ ἀγενὲς κέντρον. Κηλὶς ἀδυναμίας δὲν χραίνει τὴν διαυγῆ διάνοιάν του, καὶ τὴν παρθενικὴν σάρκα του. Δεσπότης ἀπόλυτος, κύριος τῆς γῆς, νέος ὠραίος, λατρευτός, δαμάζει τὰ πάντα ὑπὸ τὴν πνοὴν σεμνοπρεποῦς μεγαλοφροσύνης, καὶ ἐνῶ, μὲ ἀνύποπτον συνειδησίν, καταπίνει τὸ φάρμακον τοῦ ἱατροῦ, ἀτενίζει εὐλαβῶς τὰς καλλονὰς τῆς Ἀσίας, καὶ φθάνει, καὶ ὑπερβάλλει, διὰ τοῦ ἐμπράκτου αὐτοῦ παραδείγματος, τὰς ὕψιστας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐναρέτους κορυφάς. Μέγας ἐν ἑαυτῷ, εἶναι μέγιστος καὶ ἐκτός ἑαυτοῦ. Τῆς πολιτικῆς συνέσεως ὁ δαίμων ἐσφυρηλάτησε τὸν εὐρὺν ἐγκεφαλὸν του. Ὁ Ἄρης διέπλησεν αὐτοῦ τὸ πολεμικὸν φρόνημα, καὶ ἡ γενναιοφροσύνη, καὶ ἡ ἐμβριθεία, καὶ τῆς μεγαλοφυίας ἡ ὑπερτάτη ἐκδήλωσις καὶ ἡ θαυμαστὴ πρὸς πᾶν καὶ διὰ πᾶν ἀναρκαία ἐπάρκεια, ἐσφράγισαν, διὰ τῆς ἀφθάρτου σφραγίδος των, τὸν μοναδικὸν χαρακτήρα τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ ἦρωας κλαίει, νεανίσκος ἔτι, ἐμβαλόμενος νὰ πλήξῃ ἀδελφοῦς. Εὐσεβάστως προσβλέπει τοῦ Πινδάρου τὸν οἶκον, καὶ ἡ ψυχὴ του αἰρεται εἰς ὕψη λυρικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐραμίλλου τοῦ ἐμπνεύσαντος τὸν ἀθάνατον Βοιωτὸν. Δὲν φάλλει· αἰσθάνεται ὅμως. Κλίνας τοῦ ξίφους του τὴν νικηφόρον αἰχμὴν, ἀποτίνων τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ του εἰς ἄλλην ἀνέφικτον μεγαλοφυϊαν, καὶ δακρῶν ἐμπλοεὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του στρέφονται πρὸς τὴν Τροίαν, καὶ εἰς τὰ χεῖλη του, τὰ τρέμοντα ἀπὸ συγκίνησιν, ἐκπνέει τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου τὸ ὄνομα. Ἐμπληκτον ἀφείς τὴν Ἑλλάδα, διηλθεν ἡδὴ εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐστεφανοῖ τοῦ φιλάτου ἠρωος τὸν πρόωρον τάφον, τελεῖ σπονδὰς καὶ ἐπιθανατίους ἀγῶνας περὶ τὸ μνήμα τοῦ ἀνδρείου καὶ περικαλλοῦς Μυρμηθῶνος, ἐπικαλεῖται τὴν σκιάν του, λαλεῖ πρὸς αὐτήν, καὶ μελαγχολᾷ. Εἶναι νεαρός, ὠραίος, τολμητής, καὶ ὅπως καὶ ἐκεῖνος θὰ κατέβη καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρώτα εἰς τὸν τάφον! Τίς ὅμως, τίς θὰ φάλλῃ αὐτοῦ τὰς νίκας, τίς θὰ ὑμνήσῃ τὰ κλέη, τίς θὰ

γείνη τῶν ἄθλων καὶ τῆς δόξης του ὁ θεὸς καὶ ἀνυπέβλητος Ὁμηρος; Στενάζει ὁ ἦρωας, καὶ εἰς δάκρυ ποντίζεται τὸ εὐγλωττον ὄμμα. Θὰ ἀποθάνῃ! Δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον! Ἀλλὰ τίς θὰ διαιωῖσῃ τὴν μνήμην του; Καὶ ἡ ἀρετὴ σου λοιπὸν, ἦρωας, καὶ αἱ νίκαι σου, καὶ τὸ ἔξοχον ἔργον σου, τὸ μέγα καὶ ὑψιστον, δὲν εἶναι λοιπὸν ἱκανὰ νὰ σώσωσιν ἀπὸ τῆς ἰσοπεδούσεως λήθης τὸ ὄνομα σου; Ὁμηρον ἠθέλες, Ὁμηρον ἡ ψυχὴ σου ἐπεζήτησε! Ἀλλ' οὔτε Ἐκεῖνος, οὔτε Σὺ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμφανισθῆτε δις εἰς τὸν κόσμον

Ἀφρίζει αἷματοβαφὲς τὸ γεῦμα τοῦ Γρανικοῦ. Κυλίσαι πτώματα Ἀσιασῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ ὀχθῶν Σαλαμίνος ἀθανάτου, κατάκεινται, αἷματος ἀνάπλαι, τῶν ἠττημένων αἱ ἀσπίδες. Τὰς ἀθροίζει, ἴδια χεῖρ, ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ οἰς φόρον θαυμασμοῦ καὶ τιμῆς ἐκπέμπει αὐτάς εἰς τὰς δαίμονιας Ἀθήνας. Φωνεῖ, μουσόβλητος οἶονε, ὁ ἀρηίφιλος ἦρωας: Τὸν ἐπαινῶ σὰς ζητῶ, Ἀθηναῖοι. Τὰ πάντα θὰ ὑποστώ, τὰ πάντα θὰ ὑπομείνω, ἀρκεῖ μόνον τὸν ἐπαινον σας νὰ ἀποσπάσω, ὦ Ἀθηναῖοι! Ἀθάνατος πόλις! Καθημαγμένη εἶχες πέσει τοῦ ὑπερηφάνου τέκνου σου ἡ εὐγλωττος φωνὴ εἶχε βεβεσθῆ, ἀλλ' ἡ Δόξα σου ἴστατο, καὶ ὀρθία θὰ ἴσταται ἑσαεῖ. Καὶ πρὸς σέ, στρέφων βλέμμα καὶ διάνοιαν ὁ παράτολμος πολεμιστῆς, ζητεῖ καὶ ἓνα μόνον ἐγκωμιστικὸν λόγον σου, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ὅπως καταστέη ἀτίως τῆς εὐφημίας σου εἰς πάντα ὁ Ἀλέξανδρος θὰ ὑποβληθῆ. Ὁ ἦρωας, ὁ τὴν Δόξαν δεσμοῦσας, μίαν ἔχει δόξαν: Νὰ προκαλέσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τῶν Ἀθηναίων τὸν ἐπαινον! Ἀθάνατος πόλις! Πόσον εἶναι χαρακτηριστικὸν τοιοῦτον ἐγκώμιον ἀπὸ τοιοῦτου χεῖλους ἐκπορευθέν!

Συντρίβει τὸν Κοδομάνον εἰς τὴν Ἴσσαν, καί, νικητῆς δεδοξασμένος, κλείζεται πλειότερον διὰ τῆς γενναιοφυίας αὐτοῦ πρὸς τὴν περικαλλῆ τοῦ Δαρείου οἰκογένειαν. Εἰς τὰ Ἀρβηλα καὶ Γαυγάμηλα ὑποτάσσει σύμπασαν τὴν Ἀσίαν. Στρατεῦει πρὸς τὴν Ἰνδικήν, καὶ νικητῆς ἐπανέρχεται εἰς τὴν Βαβυλώνα, ὅπως ἀναρτήσῃ τὸ ξίφος, καὶ μετὰ τῆς δάφνης τῆς νίκης, συμπλέξῃ, εἰς τὴν μεγαλοφυᾶ κεφαλὴν του, τῆς ἐλαίας τὸν κλάδον. Ἡδὴ ἐπηξεν εὐνομον καὶ πυστὸν τὸ ἀτελεῦττον κράτος του. Μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐπὶ τῆς Βαβυλώνας, καὶ μὲ τὴν ἄλλην εἰς τὰς Ἀθήνας συνάπτει, ὁ ἦρωας, τὰς Ἡπειρούς, καὶ σκορπίζει εἰς τὴν γῆν τῆς Ἀσίας τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τὸν γόνιμον καὶ ἀφθαρτον σπόνον. Προμηθεὺς ὑπαρκτός, περιάγει τὴν δάδα τῆς γνώσεως, σιεδάζων πανταχοῦ τῆς ἀμαθειᾶς τὰ σκότη. Δὲν ἀνατρέπει· θεμελιεῖ. Εὐλογεῖται παρ' ἐκείνων οὐς ὑπέταξε, καὶ θεοποιεῖται παρ' ἐκείνων, οἵτινες, ὑπερηφάνως ἀναμνησκονται, ὅτι εἰς τὰς φλέβας αὐτῶν ῥεῖ τὸν Μακαραθωνομάχων καὶ τῶν Σαλαμινομάχων τὸ αἷμα. Δὲν εἶναι δεσπότης· εἶναι Ἐλευθερίας ἀπόστολος. Δὲν χαλκεύει δεσμὰ· συντρίβει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ διὰ τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ πνεύματος ἐργάζεται νὰ λύσῃ τὰ ἦθικα τῆς διανοίας καὶ τῆς συνειδήσεως. Εἰς μυρίας γλώσσας, καὶ εἰς μυρίας θεοῦς, λαοὶ μυριοὶ δέονται σιωπηλῶς ὑπὲρ Αὐτοῦ. Τίς ἀνήρ, τίς βασιλεὺς, τίς δορυκτῆτωρ ἢ κατακτητῆς ἐδέχθη ποτὲ τοιοῦτον σιωπηλὸν καὶ ἀθόρυβον λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως λιβανον, παρ' ἐκείνων οὐς ὑπέταξεν, ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος; Ἡ ζωὴ του ἀποτελεῖ τὴν εὐχὴν καὶ τὴν ἐλπίδα τῶν ἀπειρῶν λαῶν του. Ἴδού ὁ λαμπρότερος ἀδάμας, ὁ καταυγάζων τὸ μοναδικὸν καὶ ἐξῆσιον στέμμα του. Ὁ θάνατός του εἶναι τῶν ἐλπίδων τῶν λαῶν του ὁ θάνατος, καὶ λογίζεται ὡς ἡ φρικτὴ ἐκδήλωσις τῆς ὀργῆς τῶν θεῶν κατὰ τῶν φυλῶν καὶ τῶν γενῶν ἅτινα κυβερνεῖ. Εἰς ἀπείρους γλώσσας καὶ διαλέκτους πλέκεται τὸ ἐγκώμιον Αὐτοῦ, καὶ εἰς ποιήλους φθόγγους ἀνέρχεται εἰς τοὺς ναοὺς ἡ εὐχὴ νὰ ζήσῃ, νὰ ζήσῃ ὁ λατρευτός ἦρωας, ὁ φιλόσοφος ἡγεμῶν. Ἀλλ' οἱ θεοὶ εἶναι ζηλότυποι, καὶ ἡ Μοῖρα διήνοιξε τὴν φαλλίδα. Μετὰ μικρὸν ἀποκόπτει τῆς ζωῆς του τὸ νῆμα. Εἰς τὴν στενὴν κλίνην, τὴν κατακλείσασαν τὸ ἐγκλείσαν τηλικαύτην διάνοιαν σῶμα, ἀγωνιᾷ ὁ ἦρωας. Τίς οἶδε; Ἰσως κοινὸν τι φάρμακον τῆς σήμερον, ὀλίγαι δόσεις κινήσεως θὰ ἔσωζον τὴν πολύτιμον ὑπαρξίν του. Τὸν τῆκε ὁ κυρετός· ζοφοῦται ὁ λαμπρὸς καὶ διαυγέστατος ὀφθαλμός του, τὸ σφρίγγος τῆς ζωῆς διαδέχεται τὸ θανάτου ἡ πελιδνότης. καὶ ἡδὴ αὐτοῦ ἡ ὀστεῶδες χεῖρ στενότερον σφίγγει τὸν λαϊμόν του. Ἴδε ὁ ἄνθρωπος! Ἴδε τοῦ κόσμου ἡ δόξα, καὶ τὸ ἐκπληκτικόν, τὸ εὐρύ, τὸ ἀνυπολόγιστον μεγαλεῖον! Ἐπιθανάτιος πυκνὸς καὶ βραγχνὸς ῥόγγος, τοῦ τέλους θλιβερός μυνητῆς, ἀναπάλλει βιαίως τὸ στήθος του. Λαοὶ γονυπετήσατε! Ἐκπνέει ὁ ἦρωας, θνήσκεῖ ὁ ἐκπολιτιστῆς, μηδενίζεται ὁ Μέγας. Τὰ ἔθνη ὀλολύζουσιν. Ἥχηε δεινῶς ἐκ τῶν λυγμῶν φιλάτων συμπολεμιστῶν ὁ νεκρικὸς θάλαμος, καὶ ἀφανῆς, θρηνοῦσα τὸ πρωτότοκον καὶ προσφιλὲς τέκνον, καλύπτει διὰ τῶν πτερύγων τὸ πρόσωπόν της ἢ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του ἐγγρηγοῦσα Νίκη.

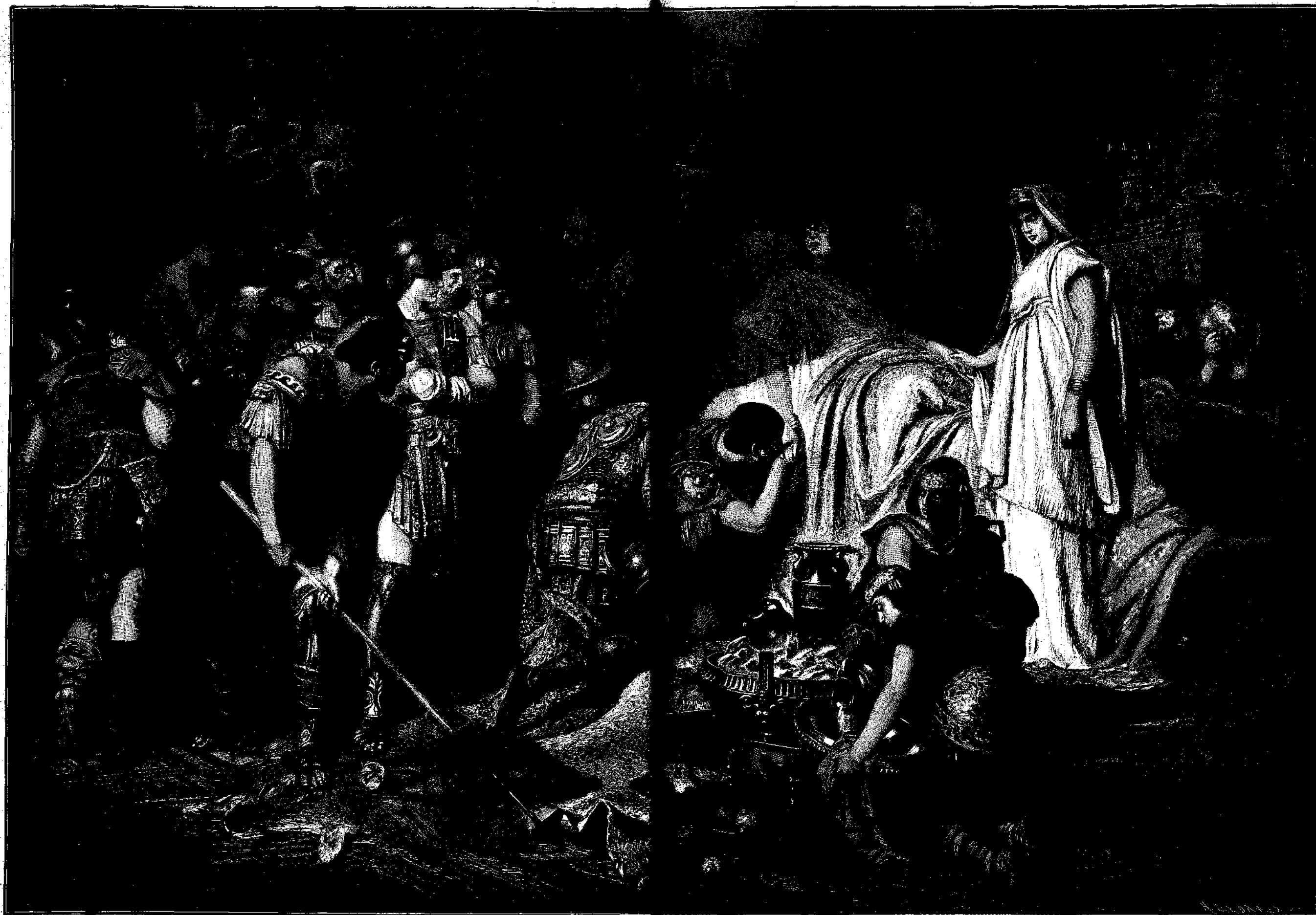
Ὁ ἦρωας ἐκλείσεν τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἡ Φήμη, στενάζουσα, ἀναλαμβάνει τὴν σάλπιγγα αὐτῆς. Οἶμοι! ὅποιον σάλπισμα θὰ σαλπίσῃ Ἐμπληκτος ἡ ἀνθρωπότης ἀπιστεῖ εἰς τὴν στενότεριον ἀπήχησιν, καὶ ὁ διὸς αἰθέρ, βληθείς ἐκ τοῦ ἠχου, ἀντιλαλεῖ ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν: Ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε! Ὁ ἀήττητος ἠττήθη. . . . ἀλλ' ὑπὸ τοῦ θανάτου. Ἐντὶ σαββάνου καλύπτει Αὐτὸν μετὰ τὰς πτέρυγας της ἡ Δόξα· ἀποθετεῖ ἐπὶ τοῦ μεγαλοφουοῦς μετώπου Του περιαλγὲς μητρικὸν φίλημα, βραίνει μετὰ τὸ δάκρυ της τὴν νεκρὰν κεφαλὴν του, καὶ ἴσταται ἀλγεινῶς θεωροῦσα τὸν πολυφιλητὸν υἱόν . . . Σημνομένη ἡ Κλειὼ ἀναλαμβάνει τὴν γραφίδά της, καί, δικαία καὶ εὐλαβῆς, παραδίδει εἰς εὐκλεσεστάτην Ἀθανασίαν τὴν ἐξαίσιαν μορφήν καὶ τὴν μνήμην τοῦ Ἀλεξάνδρου. (Ἐξ Ἀθηνῶν.)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

(Ἐκ τῶν Ἀθηναϊκῶν Νυκτῶν τοῦ Σπυρ. Παγανέλη.)

Ἦτο ἡ στιγμὴ μετὰξὸ βαθείας νυκτός, καὶ τῆς πρώτης, ἀδιοράτως πως αὐγαζούσης, Ἡοῦς. Ὁχρίων τὰ ἄστρα εἰς τὸ στερέωμα· τὰ φῶτα εἶχον βεβεσθῆ εἰς τὴν γῆν. Ὁρα μεταβατικὴ ἦτο ἐκεῖνη, μεγαλοπρεπῆς, ἐπίσημος, σοβαρὰ ὦρα, καθ' ἣν ἀρχεται συστέλλουσα τὸν μανδύαν αὐτῆς ἡ Νύξ, καὶ διαστελλουσα τὴν φωτεινὴν αὐτῆς χλαῖναν ἡ κρο-

κόπελος Αὐγῆ. Μυστήρια ἐπράτουν εἰς τὴν οὐρανόν, μυστήρια ἐξετελισσοντο ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐσίγησε πᾶς φθόγγος· ἀδιατάρακτος ἐπῆλθε σιωπὴ καὶ ἀπόλυτος ἐπράτησεν εὐλαβεία. Πομπὴ ἀπροσδόκητος ὠφθη τότε εἰς τὰ ὕψη τῆς Πυρκός. Θούριοι, πολεμικῶν σαλπγγῶν ἤχοι ἠκούσθησαν, καὶ φωναὶ ποικίλων λαῶν, καὶ φθόγγοι παντοδαπῶν διαλέκτων, 18*

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Εικὼν κατὰ τὸν C. v. Piloty.

καὶ νίκης παιᾶνες, καὶ ἤττης στεναγμοί, καὶ φρικτὲς βαρύνδρουπος βράχος, ὡς εἰ παμμέγιστος ἤπειρος σιωθεῖσα συνετρίβη κατάπεσοῦσα, καὶ εἷτα πικραρμόνιος ὕμνος, εἰς ἑλληνικὴν φαλλόμενος φωνήν, καὶ ἐγκωμιάζων σοφίαν ἑλληνοικῆν καὶ ἔγερσιν μεγαλοπρεπῆ, παγκάλου καὶ εὐρυτάτου πνευματικοῦ καὶ ὀλικοῦ οἰκοδομήματος. Τὸ γήϊνον ἐκείνο Πάνθεον, τῶν Ἀθηναίων ὁ Δῆμος, ἐστράφη πρὸς τὸν δαιμόνιον βρόντον, τὸν συνταράσσοντα ἀενάως τὸ ἔδαφος καὶ ἀδιαλείπτως ἠχοῦντα εἰς τὸ κενόν. Τέθριππον ἄρμα θριάμβου ἐπεφάνη χωροῦν ἀκαδέκτως. Ἀνέστηλεν ὁμῶς τῶν ἵππων τὴν ὀρηκτικὴν φοράν, ἅμα ἐνατενίσας τοὺς Ἀθηναίους, ὁ ἄγων τὸν θριάμβον, καὶ τὸ ἱπτάμενον ἄρμα, μόλις σαλευόμενον ἤδη, ἐπιφάνει κούφος τῆς δεδοξασμένης Πνυκὸς τὸ ἱερὸν ἔδαφος. Τὸ ἄρμα ἔστη, καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀκολουθοῦντος ἀπειραριθμοῦ, καὶ πολυγλώττου, καὶ πολυεθνοῦς πλήθους ὁ ἀτελεύτητος ἔσμος. Νίκη, γιγαντιαίας ἐκτείνουσα πτέρυγας, ἠγέται τῆς μεγάλης καὶ πολεμικῆς πομπῆς. Ὅπισθεν τοῦ ὑπερήφανου ἄρματος, ἀλύτως δεδεμένος, ἀκολουθεῖ ἰκέτης, ὁ Θριάμβος, πευθῆνιον ἔχων τὸ ἦθος, καὶ ἐμπληκτικῶς προσβλέπων τὸν ἥρωα, ὅστις, ἑλληνικὴν φέρων πανοπλίαν, Νίκης καὶ Πολιτισμοῦ κρατῶν σύμβολα, ξίφος αἰματόφυρτον μετὰ κλάδου ἐλαίας συμπλεγθὲν, ἵσταται ἀκτινοβόλος, ὡς θεὸς δλύμπιος σπλαγίζων ἐπὶ τοῦ ὕψους. Να ἦτο ὁ Ἀρης; . . . Να ἦτο ὁ Ἀπόλλων; Τὸ πρῶτον τότε εἰς τὴν Πνύκα, ἐνώπιον τῶν Ἀθηναίων, δὲν ἐμφανίζεται ὡς νικητῆς. Εὐγενὴ καὶ ὑπερήφανον ἔχει ὁ ἥρωας τὴν μορφήν. Εἶναι λευκός, ἠδέως ἐρυθρός τὸ πρόσωπον, κλίνων ἡσύχως πρὸς τὸν εὐώνυμον ὄμιον τὸν ἀχένα. Ἰγροὺς ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ, κεραυνοφόρος, κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα τὸν σμερδαλέον ἄγγελον τῶν φλεγόμενων νεφῶν. Ἡ χάρις καὶ ἡ βώμη ἐπανθεῖ εἰς τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο καὶ εἰς τὸ σῶμα. Πολέμων ἀστράπαι καὶ λάμπεις μαχῶν ἐξακοντίζονται ἀπὸ τοῦ ἐπιβλητικοῦ αὐτοῦ βλέμματός, καὶ ἤδιστον ἀποπνέει ἡ σὰρξ αὐτοῦ, τὸ στόμα, ἡ χρῶς. Βεβαίως εἶναι θεός! Θεός, ἀμβροσίας ἀρωμα διαχέων περὶ αὐτοῦ. Νεύει, καὶ τὰς πτέρυγας ταπεινοῦσα προσοπίπτει ἡ Νίκη, καὶ δονεῖται τῆς Ἀσίας τὸ ἔδαφος, καὶ σαλεύεται τῆς Εὐρώπης ἡ γῆ. Ἀνατείνει τὴν χεῖρα, καὶ ἐντρομος πτήσσει ὁ δέσμιος Θριάμβος, ἀκολουθῶν εὐπειθῶς τὴν μυστηριώδη καὶ μεγάλην πομπήν. Ἐνατενίζει ὁ ἥρωας εἰς τὸ κενόν καὶ τρέμουσιν οἱ λαοί, καὶ φωνὴν εὐγνώμονος εὐφροσύνης βάλλουσιν εἷτα, καὶ πάλονται τὰ ἑδάφη, καὶ ανατρέπονται θρόνοι, καὶ δεσμοὶ πρόσ-γονται βασιλεῖς, καὶ συγκυκῶνται ἀπέραντοι πόλεις, καὶ ἀντηχοῦσι φρικτὰ καὶ ἀνυδροὶ ἔρημοι, καὶ Κράτη θεμελιοῦνται, καὶ κτίζονται νέαι πόλεις, καὶ μετὰ τὴν ἐκπληκτον ἀνθρωπότητα ἐκπληκτοὶ ἀτενίζουσιν ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου οἱ θεοὶ καὶ τὰ μαντεῖα, τῶν θεῶν ἡ γλῶσσα ἐπὶ τῆς γῆς, Θεοῦ υἱὸν ἀήττητον ἐξαγγέλλουσι τὸν ἥρωα, καὶ ἀφῶνος ἵσταται ἐξεστηκώς πρὸ αὐτοῦ ὁ κόσμος, ἐνῷ αὐτὸς περίλοπος στεναίνει, διότι εἶναι στενὴ ἡ γῆ, καὶ ὁ κόσμος πεπερασμένον στάδιον πρὸ τῆς ὀρυμῆς τοῦ μεγαλοφυοῦς πνευματοῦ του, καὶ τοῦ πόθου τῆς μεγάλης καρδίας του, ὅπου

οὐδὲν, οὐδὲν ἀφῆκε, αὐτὸς ἐκτὸς τῆς ἐλπίδος! . . . Ψυχρῶς ἐνητένισε πρὸς τὴν πομπήν τῶν Ἀθηναίων ὁ Δῆμος. Ποῖα δόξα, ποῖον μεγαλεῖον, ποῖα ἀκμὴ ἠδύνατο νὰ ἐπηρεάσῃ ἀνδρας τοιοῦτους! :

Ἐν σπουδῇ, ἅμα θεωρῆσας τοὺς Ἀθηναίους, κατῆλθεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὁ ἡμίθεος ἡ ὁ θεός. Προχώρησε μικρὸν, καὶ ἀφελὼν τὸ στέμμα ἐκυψε βαθείως τὴν κεφαλὴν του. Αὐτὸς ὁ οὐδὲν πτοηθεὶς, ὁ οὐδέποτε θαυμάσας, ἐπτοήθη ἐκ σεβασμοῦ, καὶ ἐθαύμασεν ἐκ τιμῆς. „Εὐγνωμονῶ“ εἶπεν „εἰς τοὺς θεοὺς, διότι ἐγεννήθη Ἐλλήν. Ὑπερήφανος ἀναμνήσκουμαι ὅτι Ἡρακλείδης εἶμι καὶ Αἰακιδῶν αἷμα ῥέει, ἐκ μητρός, εἰς τὰς φλέβας μου. Καὶ ποῖα δόξα ὑπερτέρα τῆς δόξης νὰ καλῆται τις συμπολίτης καὶ ἀπόγονος τοιοῦτων ἀνδρῶν“, εἶπε συναρπαζόμενος ὁ ἥρωας καὶ ἀτενίζων τὸν Δῆμον καὶ τοὺς ἠγῆτορας αὐτοῦ! „Πεδία καὶ ἀκτὰι τῆς Ἀττικῆς, ἱερὰ πόλεις τῶν Ἀθηναίων, Ἑλλάς, τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων σεμνὴ πατρις, ἀπὸ τῆς ἀναμνήσεως καὶ τοῦ παραδείγματός σας ἐδηγοῦμενος, σὰς ἐξεδίκησα, μετὰ τὰς νίκας καὶ τὰ τρόπαιά σας, εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας, ἠγέτης τῶν Ἑλλήνων, συντρίψας διὰ τῶν Ἑλλήνων τὰς γηραιὰς τῶν Περσῶν καὶ τῆς Ἀσίας δυναστείας.“ — „Ὁ Ἀλέξανδρος! ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος!“ ἠκούσθησαν τότε ἀπὸ τοῦ πλήθους ἀθροὶ φωναί. Ἄλλ' αὐτός, — „Τίς τολμᾷ νὰ λεχθῆ μάγας!“ εἶπεν ὀργίλιος, „τίς τολμᾷ νὰ λεχθῆ μάγας ἐνώπιον τῶν Ἀθηναίων; Ἄν ἔσχον τι μέγα κατὰ τὸν βίον μου, ἂν ἔχω τι μέγα τὴν ὥραν ταύτην, εἶναι ἡ συνειδήσις τῆς τιμῆς καὶ τοῦ θαυμασμοῦ, ὃν αἰσθάνομαι καὶ ὁμολογῶ πρὸς σὰς, ἔξοχοι καὶ ἀθάνατοι ἄνδρες τῆς εὐκλεοῦς καὶ ἀθανάτου πόλεως τῶν Ἀθηναίων. Δέξασθε ῖπε τέκνον σας. Πάσης τῆς ἐμῆς δόξης μείζων δόξα ἔσεται ἡ ἐνώπιον ὑμῶν ἐπικύρωσις τοῦ φηφίσματος καὶ τῆς κηρυξάσεως με ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἠγέτην τῶν Ἑλλήνων ἐκδικητὴν τῆς ὕβρεως κατὰ τῶν Ἀσιανῶν. Τῆς νίκης τὰ ἀκροθίνια, τὰς περσικὰς ἀσπίδας, ἀς συνῆγαγον παρὰ τὸν Γρανικόν, εὐγνώμων ἐπεμψα εἰς τὰς Ἀθήνας, οἰωνόν ἄριστον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποδεχόμενος τῆς πόλεως τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ ἐγκώμιον. Τῆς ἐμῆς θερμῆς εὐχῆς εὐμενῶς ἀκούσατε, θεοί! Δότε εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἑλληνας νὰ περαιώσῃ τὸ ἔργον, ὅπερ, ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ὀδηγοῦμενος ἤρχισα ἐγώ, ἀλλὰ δὲν ἐπεράτωσα. Ἀντάξιν λαοῦ τοιοῦτου ἔσεται τὸ ἔργον. Καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιροπτικὴν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἐμπνεύσεως, ἀς χωρήσῃ εὐγνωμονοῦσα ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸν εὐγενῆ καὶ μεγαλεπήβολον δρόμον, ὃν ἐχάραξε τῶν θεῶν ἡ μεγασθενὴς χεῖρ.“

Εἶπε! Δεινὸν ἤχησε, συνταραχθεῖσα ἐκ τῶν παντοίων φωνῶν τῶν ποικίλων λαῶν καὶ ἐθνῶν τῆς ἱερᾶς Πνυκὸς ἡ ἀτμοσφαῖρα! Ἀνευ στέμματος, κλίνων τὴν μεγαλοφυᾶ κεφαλὴν χαυρετίζει συγκεκινημένος τοὺς Ἀθηναίους ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ λύεται εἰς ἀτμούς ἡ μεγάλη ἐκείνη πομπή, καὶ ἡ σιωπῆ, βαθεὶα καὶ σοβαρά, ἀπλοῦται πάλιν ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ παναθηναϊκοῦ βήματος.

ΠΑΣΧΑ.

Τὸ ἑβραϊκὸν Πάσχα ἦτο τύπος καὶ εἰκὼν τοῦ χριστιανικοῦ, διὰ τοῦτο οὐδὲν παραδόξον, ὅτι πρωῖαίτατα εἰσηχθῆ εἰς τὰς ἀπανταχοῦ ἐκκλησίας. Ὡς τὸ ἑβρ. Πάσχα ἐωρτάζετο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ λαοῦ ἐκ τῆς

δουλείας τῶν Αἰγυπτίων, μάλιστα κατὰ τὸν χρόνον τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν ἀποστόλων, οὕτω καὶ τὸ χριστιανικὸν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπαλλαγῆς ἐκ τῆς δουλείας, τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Ἴνα δὲ ὑποδηλώσωσιν τὴν νέαν ταύτην

ζωὴν ἐώρταζον τὸ Πάσχα οἱ τε Ἑβραῖοι καὶ κατ' αὐτοὺς καὶ οἱ Χριστιανοὶ ἐν τῷ ἔαρ, ὅτε ἅπανα ἡ φύσις ἀνανεοῦται. Οἱ πανταχοῦ Ἰουδαῖοι ἀνέβανον κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσόλυμα, ἵνα τελέσωσι τὸ Πάσχα, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν κατὰ τοὺς Εὐαγγελιστὰς ἀνέβη καὶ ὁ Σωτὴρ, ἀλλ' ἐκεῖ συλλαμβάνεται καὶ ὡς ὁ αἰσχιστος τῶν κακούργων σταυροῦται καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνίσταται ἐκ τῶν νεκρῶν, διότι ὁ τάφος δὲν ἠδύνατο νὰ κρατῆ τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ὡστε οὐδὲν ἀπίθανον, ὅτι τὸ χριστιανικὸν Πάσχα ὠρίσθη νὰ ἐορτάζηται ἅμα τῷ ἑβραϊκῷ, διότι ὁ θάνατος τοῦ Σωτῆρος ἐγένετο ἀκριβῶς τότε. Τὰς λεπτομερεῖας περὶ τῆς συλλήψεως, ἀνακρίσεως καὶ τῶν παθῶν τοῦ Σωτῆρος, δύναται τις διεξοδικῶς νὰ ἀναγνώσῃ ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις, ἡμεῖς θὰ ἀρκουσθῶμεν διὰ βραχυτάτου νὰ ἐξιστορήσωμεν τὰ περὶ τοῦ Πάσχα. Τὸ Πάσχα ἦτον ἡ μεγίστη τῶν ἐορτῶν, ὡς δὲ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν διαρρηθὼν διδάσκει ἐσήμαινε τὴν νίκην τοῦ Σωτῆρος κατὰ τοῦ θανάτου, τοῦ διαβόλου καὶ τοῦ ἄδου (Α. Κορ. 15, 55 + 57) „κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος, ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον; Ποῦ σου ἄδη τὸ νίκος; χάρις τῷ θεῷ τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.“ Ἐν ἄλλαις λέξεσι διὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἐσώθημεν. Τὴν μεγίστην τῆς ἐορτῆς ταύτης ἀξίαν καὶ σημασίαν δεικνύουσι καὶ τὰ ἐπιθέτα τὰ ἀποδιδόμενα αὐτῇ.

Οὕτως καλεῖται: ἡμέρα τῆς νίκης, τῆς σωτηρίας, τοῦ φωτός, τοῦ ἄρθου τῆς ζωῆς, ἡμέρα μεγάλη, λαμπρά, βασιλική, τῆς ἐξαγορᾶς τῶν αἰχμαλώτων, ἐορτὴ ἐορτῶν, κυριακὴ μεγάλη κτλ. Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα, ὡς προεῖπομεν, εἰσήχθη πρωῖαίτατα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐορτῆς δὲν ἦσαν ἅπανα αἱ κατὰ μέρος χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι σύμφωνοι τοῦναντίον ἐριδες ἐπεκράτου ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, διότι οἱ μὲν ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανοὶ τὴν μὲν 14 τοῦ μηνὸς Νισάν ἤγον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ τελευταίου δείπνου τοῦ Σωτῆρος καὶ τῆς θείας μεταλήψεως, τὴν δὲ 15, ἡμέραν μετανοίας καὶ νηστείας παρ' αὐτοῖς, ἤγον εἰς ἀνάμνησιν τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν 16 εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἀναστάσεως οὐδὲν ἐξετάζοντες, ἐὰν ἡ ἡμέρα αὕτη ἦ Κυριακὴ ἢ οἰαδήποτε ἄλλη τῆς ἐβδομάδος. Ἐνῷ οἱ ἐξ ἐθνῶν Χριστιανοί, ὅτε ἀπεφάσισαν νὰ ἐορτάσωσι κατ' ἔτος τὰ πάθη τὸν θάνατον καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος, ἐκονόμισαν τὰ τῆς ἐορτῆς κατὰ τὸν τύπον τῶν ἐβδομαδιαίων ἐορτῶν καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῆς Ἀναστάσεως ὠρισαν τὴν Κυριακὴν. Καὶ τὸ μὲν ἔθος τῶν ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανῶν ἐπεκράτει ἐν τῇ ἀνατολῇ μάλιστα ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, τὸ δὲ τῶν ἐξ ἐθνῶν Χριστιανῶν ἐν τῇ δύσει καὶ μάλιστα ἐν Ρώμῃ. Ἡ περὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης ἐρις, ἀρξαμένη μετὰ τὰ μέσα τῆς β'. μ. Χρ. ἑκατ. διήρκεσε μέχρι τῆς Α'. οἰκουμένης Συνόδου, ἧτις ἀνέθηκε τῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίᾳ, ἐνθα ἠκμαζον ὅπωςδήποτε τὰ μαθηματικά, νὰ ὀρίξῃ ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα καὶ ἀναγγέλλῃ τοῦτο κατ' ἔτος ταῖς λοιπαῖς Ἐκκλησίαις, ὅπερ καὶ ἀπεδέξαντο πᾶσαι αἱ τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησίαι καὶ πολλὰ τῶν τῆς δύσεως πλην τῆς Ἐκκλ. τῆς Ρώμης, ἧτις εἶχεν ἴδιον μὲν ἀλλὰ μᾶλλον ἐσφαλμένον πασχαλίον κύκλον. Ἡ διαφορὰ δ' αὕτη καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἐριδες ἠνάγκασαν τὴν ἐν Ρώμῃ Ἐκκλησίαν νὰ ἀποπειραθῆ νέαν τοῦ Πάσχαλιου κύκλου ἐπεξεργασίαν, ἢν καὶ κατάρθρωσεν αἰδίως νὰ περᾶν, ὡς βάσιν λαβούσα τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς ὑπολογισμοὺς. Τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα προηγείτο νηστεία ὀνομασθεῖσα *τεσσαρακοστή*, ἕνεκα τῶν ἐν τῇ ἀγ. Γρ. μνημονευμένων τεσσαρακοθήμερων νηστειῶν τοῦ Σωτῆρος τοῦ Ἡλιοῦ, τοῦ Μωϋσεῶς, τῆς τεσσαρακοθαιετούς διαιμονῆς τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τῆς ἐν γένει μυστηριώδους σημασίας τοῦ ἀριθμοῦ 40 ὡς ὁ Αὐγουστίνος λέγει. Ἀλλ' ἡ νηστεία αὕτη ἦς σκοπὸς ἦτο ἡ προπαρασκευὴ πρὸς ἀξίαν ἐορτὴν τῆς Ἀναστάσεως καὶ μετάληψιν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, παρεγνωρίσθη ὅλως μετὰ ταῦτα καὶ παραγνωρίζεται ἔτι καὶ σήμερον ὑπὸ πλείστον. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ οὐ μόνον ὁ χρόνος ἦτο παρ' ἄλλοις ἄλλος, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ εἶδη τῶν βρωμάτων, ὧν ὄφειλον νὰ ἀπέχωνται, διάφορα. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς νηστείας ταύτης οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες θερμότατα συνίσταν τὴν ἐπιμελῆ ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν, τὴν πρὸς τοὺς πέντητας ἐλεημοσύνην, τὴν πρὸς τοὺς πᾶσχοντας παραμυθίαν καὶ βοήθειαν, τὸν χριστιανικὸν πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ὑπηρετοῦντας τρόπον, τὴν πρὸς τοὺς ἐχθρούς καταλλαγὴν, καὶ τὴν ἀπόθεσιν τῶν ἐριδῶν καὶ πάσης κακίας. Ἐκείνους δέ, οἵτινες μέγα ἐφρόνουν ἐπὶ τῇ νηστείᾳ, ἤλεγχον· ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος περιεκτικώτατα ἀλλὰ καταλληλότερα πρὸς τοὺς τοιοῦτους τὸν λόγον ἀποτείνει λέγων „νηστεύεις; δεῖξόν μοι διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν· ἐὰν ἴδῃς πέντητα ἐλέησον· ἐὰν ἴδῃς ἐχθρὸν καταλλάγηθι. . . τί γὰρ ὄφελος, ὅταν μὲν ὀρνιθῶν καὶ ἰχθύνων ἀπεχώμεθα, τοὺς δὲ ἀδελφοὺς δάκνωμεν καὶ κατεσθίωμεν.“ Ὡς ἐν παρόδῳ μνηστέον, ὅτι ὑπήρχον καὶ ἀνθρωποι, οἵτινες ἐν τῷ τῆς νηστείας χρόνῳ ἀνεζήτουσαν τὰ ἥδιστα τῶν βρωμάτων. Ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀναστάσεως ἐξετείνεται μέχρι τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀντιπάσχα ἢ τοῦ Θωμᾶ ἢ καινῆς καλουμένης. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς πεντηκοστῆς ἦτο ἐν χρήσει ὁ ἀσπασμός, ὡς καὶ μέχρι τῆς σήμερον πολυλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, „χριστὸς ἀνέστη“ καὶ ὁ ἀντασπασμός „ἀληθινῶς ἀνέστη“ ἐν οἰαδήποτε τῆς ἡμέρας ὥρα. Ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως ἐν Ἑλλάδι κυρίως εἶνε ἡμέρα γενικῆς χαρᾶς καὶ θυμηθίας, καὶ παρὰ τοῖς νεσεστάτοις θὰ ἴδῃ τις τὸν ἀμνὸν τὸν ὀβελίαν, ἔτοιμον ἠδὲ ἀπὸ τοῦ Σαββάτου, ὃν εὐθὺς μετὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως περιστρέφουσι περὶ μεγάλην ἀνθρακίαν μετὰ ἐπιτηδεϊότητα οὐχὲ συνήθους, ἵνα μὴ καταρρέη ὁ ἐν αὐτῷ ζωμός, μέχρις οὐ πεισθῶσιν, ὅτι εἶναι ἔτοιμος εἰς βρῶσιν. Πάντες συνέρχονται περὶ τὴν τράπεζαν, οἱ ὑπηρεταὶ δέ, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε, σήμερον ἔχουσιν πλήρη ἐλευθερίαν· εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἀρχόνται ψάλλοντες καὶ τραγουδοῦντες. Πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος χορεύουσιν αἱ νεάνιδες μετὰ τῶν νέων ἐν δημοσίων πλατείαις μετ' ὄλου τοῦ κόσμου αὐτῶν, ἐκεῖ δὲ συνήθως γίνεται καὶ ἐκλογὴ ἡ ἀμοιβαία μεταξύ ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ ὁ ἐν τῇ καρδίᾳ οὕτως εἰπεῖν ἀρραβῶν διὰ τὸν μετὰ ταῦτα βίον. Δὲν ἐλείπει ὅμως ἐκ τοῦ Πάσχα καὶ ἡ σιερά ὄψις· διότι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπικρατεῖ βαρβαρώτατον ἔθος, τοὺς πυροβολισμοὺς λέγω, μετ' ὄλας τὰς αὐστηροτάτας τῆς ἀστυνομίας διατάξεις, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγα δυστυχήματα κατ' ἔτος γίνονται, παραλειπομένων τῶν λοιπῶν ἐκ πυριτίδος πυροτεχνημάτων τῶν καιομένων ὑπὸ τῶν παίδων παιδείας χάριν ἀλλ' ἐχόντων πολλὰς ἀλγεῖνὰ τὰ ἀποτελέσματα. Τὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῶν πυροβολισμῶν τούτων, ἐπιμαρτυροῦνται ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς, ἐξήτησαν ἄλλοι ἄλλως νὰ ἐρμηνεύσωσι, νομίζομεν ὅμως ὅτι ἡ ἐρμηνεία ζητητέα ἐν αὐτῇ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ἧτις ῥέπει πάντοτε πρὸς ἐκεῖνο ἀκριβῶς, ὅπερ εἶνε ἀπηγορευμένον, ὡς πλείστα παραδείγματα ἐπιβεβαίωσι τοῦτο. Οἱ Κερκυραῖοι π. χ. εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξοδὸν τῶν Ἄγγλων ἐκ τῆς νήσου ἤρξαντο νὰ κατακόπτωσι τὰ ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ὁδοῖς δένδρα, ἀποδεικνύοντες διὰ

τούτου, ότι είναι εντελώς ελεύθεροι και δεν έχουν πλέον κυρίως τους βαρβαρωτάτους Άγγλους, οτινες δια την ελαχίστην βλάβην των δένδρων επέβαλλον και επιβάλλουσι πάνυ δικαίως τοῖς ὑπηκόοις αὐτῶν τὰς παρομιμαίους αὐστηροτάτας ποινάς. Αὐτὸ τοῦτο ῥητέον καὶ περὶ τῶν πυροβολισμῶν. Οἱ Ἕλληνας ὑπὸ δουλείαν διατελοῦντες οὐ μόνον δεν ἠδύνατο νὰ πυροβολῶσιν ἐν ταῖς ἐορταῖς αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ὄπλοφορῶσι τὸ παράπαν, ἐλεύθεροι δὲ γενόμενοι, ἐπυροβολοῦν ἐν πάσαν χαρᾶς ἡμέραν, ὅπερ ἐπ' αὐστηροτάτη ποινῇ ἄλλοτε ἀπηγορεύετο. Ἐλπίζωμεν ὅμως, ὅτι ἡ γοργῶ τῷ βήματι γινόμενη ἀνάπτυξις τοῦ λαοῦ θὰ ἐξαλείψῃ τάχιστα καὶ τὸ ἔθος τοῦτο, ὡς πλείστα ἄλλα, ὡς λ. χ. τὴν διὰ πυρὸς κατὰκαυσιν τοῦ ἐκ διαφόρου ἐκάστοτε ὕλης κατασκευαζομένου ἀνδρεικέλου τοῦ Ἰουδα πρὸ τῶν χριστ. Ἐκκλησιῶν, ἧτις πολλὰ καὶ δυσάρεστα ἔσχεν ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ τὰς προλήψεις τοῦ λαοῦ δεν δύναται τις τόσον ἐκόλως καὶ ταχέως νὰ ἐκρίζωσῃ, ἀπόδειξις δὲ αἱ παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀνεπτυγμένοις ἐπικρατοῦσαι πλείστα καὶ μέγιστα δεισιδαιμονία καὶ προλήψεις. Πλήθος προλήψεων ὑπάρχει καὶ παρὰ τῷ Γερμανικῷ λαῷ ὡς πρὸς τὸ Πάσχα, περὶ ὧν ἄλλοτε θὰ γράψωμεν διεξοδικώτερον. Σήμερον ἀρκούμεθα δι' ὀλίγων ν' ἀναφέρωμεν ἐν ἄξιον ἀναγνώσεως παρὰ τῶν δεσποινίδων (διότι ἐν τούτῳ δεσποινίδες κατὰ τὸ πλείστον πρωταγωνιστοῦσι). Περὶ τὴν 12 τῆς νυκτὸς τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν

κυριακὴν αἱ ἄγαμοι λαμβάνουσι τὴν πρὸς τοὺς ποταμοὺς ἄγουσαν, οὐχὶ βεβαίως ὡς αἱ ἀπέλιδες ἐκείναι, ἵνα θέσωσι τέρμα εἰς τὸν βίον των διότι ἀπέτυχον τοῦ ποδομένου ἢ ἐπαθον ἀνίατον δυστύχημα, ἀλλ' ἵνα ἀντλήσωσιν ὕδωρ, ὅπερ ἔχει πολλὰς τὰς ιδιότητας, διότι τὰς μὲν μετρίως ὕφαιας τὰς δι' αὐτοῦ νικητένας μεταβάλλει διὰ θαυματουργικῆς δυνάμεως εἰς Ἀφροδίτας τῆς Μήλου, τὰς δὲ ὕφαιας διαφυλάττει οὕτω πάντοτε κατὰ πάσης ἐπιδρομῆς καιρικῆς. Ἀλλὰ καὶ τοὺς γέροντας καὶ πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως ἀνθρώπους θεραπεύει ἀπὸ παντοίων νόσων ὡς ἄλλη τοῦ Σιλωὰμ κολυμβήθρα, πρὸς δὲ οὐδέποτε σήπεται οὐδ' ὄζει. Πάσας ὅμως τὰς ἀνωτέρω μνηθεύσας ιδιότητας ἀπόλλυσι τὸ ὕδωρ εὐθὺς ὡς ἡ ἐλαχίστη λέξις ἐξέλθῃ τοῦ στόματος αὐτῶν ἢ ὁ ἐλαχίστος γέλωσ ἀκουσθῇ, πρὶν φέρωσι τὸ ὕδωρ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἐπειδὴ ὅμως πολλάκις θυσίαι καὶ ἀποφάσεις τοῦ γυναικείου φύλου ἐξέπληξαν τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τοῦτο οὐδόλως παράδοξον, ὅτι αἱ νεαραὶ αὐταὶ δεσποινίδες κατορθοῦσι νὰ ἐξέλθωσι νικητρίαι καθ' ὅλων τῶν προσκόμμάτων καὶ σκωμμάτων τῶν ἐν τοῖς ὁδοῖς παραμενόντων μέχρι τῆς ὕρας ἐκείνης καὶ ἐπιδιωκόντων νὰ κινήσωσι ταύτας εἰς γέλωτα ἢ ὁμιλίας ἀποδεικνύουσαι τρανώτατα, ὅτι καὶ τὸ φύσει καλλίστατον γένος δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ γένηται τὸ σιγηλότατον, οὐδεμία δὲ παρὰ ταῖς γυναῖξιν ἀνάγκη μείζων τῆς φιλαρεσκίας.

Κ.

ΑΝΕΞΗΓΗΤΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1692 ἐνέβαλε τοὺς κατοίκους τῆς Λυώνος εἰς φοβερὰν ταραχὴν ἢ δολοφονίας ἐνὸς ἀνδρῶν, τὸ ὅποιον ἐν τῇ νέα ἀγορᾷ τῆς πόλεως διέτρηε μικρὸν τι οἰνοπωλεῖον. Τὰ πτώματα τῶν δύο συζύγων εὐρέθησαν ἐν τῷ ὑπογίῳ κάτωθεν τοῦ οἰνοπωλείου, πλησίον δὲ αὐτῶν αἱματόφυρτός τις πέλεκυς ἐδείκνυεν ὅτι ἐχρησίμευσεν ὡς ἐργαλεῖον πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κακούργηματος. Τὸ διερρηγμένον χρηματοκιβώτιον ἐδήλου ὅτι ἡ διαρπαγὴ τῶν χρημάτων ἦτο τὸ ἐλατήριον τῶν δολοφόνων. Ἡ ἀνίχνευσις ὅμως τῶν κακούργων ἦτο παντελῶς ἀδύνατος, μεθ' ὅλας τὰς συντόνους ἐρεύνας τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς.

Αἰφνὴς ἢ ἐν Γαλλίᾳ δικαιοσύνη ἠναγκάσθη πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν δολοφόνων νὰ μεταχειρισθῇ παραδοξότατον μέσον, τὸ ὅποιον τὴν σήμερον εἰς πᾶν πεπολιτισμένον κράτος θὰ ἐφαίνεται ἀνόητον καὶ γελοῖον. Γείτων τις τῶν δολοφονηθέντων ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς ἀλλόκοτον τινα βοήθον. Ἐπὶ τῶν ὁρέων τοῦ Dorphinee ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους χωρικός τις, ὅστις εἶχεν ἀποκτήσῃ τὴν παράδοξον φήμην ὅτι ἠδύνατο, κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ ξύλον τι, ἀποκοπὴν ἐξ οἰουδῆποτε δένδρου, νὰ ἀνακαλύπτῃ πᾶν μυστικὸν καὶ ἀπόκρυφον. Ἡ βάρβδος αὕτη, τὴν ὅποιαν ἐκράτει ἔχων ἐσταυρωμένους τοὺς βραχίονας, ἐδείκνυεν εἰς τὸν χωρικὸν τὸ μέρος τοῦ ἐδάφους ἐνθα τυχὸν ὑπῆρχον κεκρυμμένοι θησαυροί· ἂν μετετοπιζόντο ὑπὸ ἀπατηλῶν χειρῶν τὰ σύνορα ἀγροῦ τινος, ἢ βάρβδος περιπίπτουσα εἰς εἶδος τι σπασμωδικῆς κινήσεως ἐδείκνυε τὴν ἀρχικὴν θέσιν τῶν ὀρίων· πρὸ πάντων ὅμως εἶχε τὴν ἀνεκτίμητον δύναμιν τοῦ ν' ἀνακαλύπτῃ τοὺς κλέπτας καὶ λοιποὺς ἐγγληματίας· ἰσχυρίζοντο μάλιστα ὅτι ἡ μαγικὴ αὕτη βάρβδος, ὅσάκις ἐπλησίαζεν εἰς γυναῖκας διε-

φθαρμένων ἡθῶν, περιέπιπτεν εἰς σπασμοὺς ἀγανακτήσεως. Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀπλοῦ τούτου χωρικοῦ εἰς κλάδος δένδρου ἐγένετο ἡ βάρβδος τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας, ἢ μηδέποτε ἀπατωμένη· Ἡ φήμη τοῦ χωρικοῦ εἶχε διαδοθῆ πέραν τῶν ὀρίων τῆς ἐπαρχίας του.

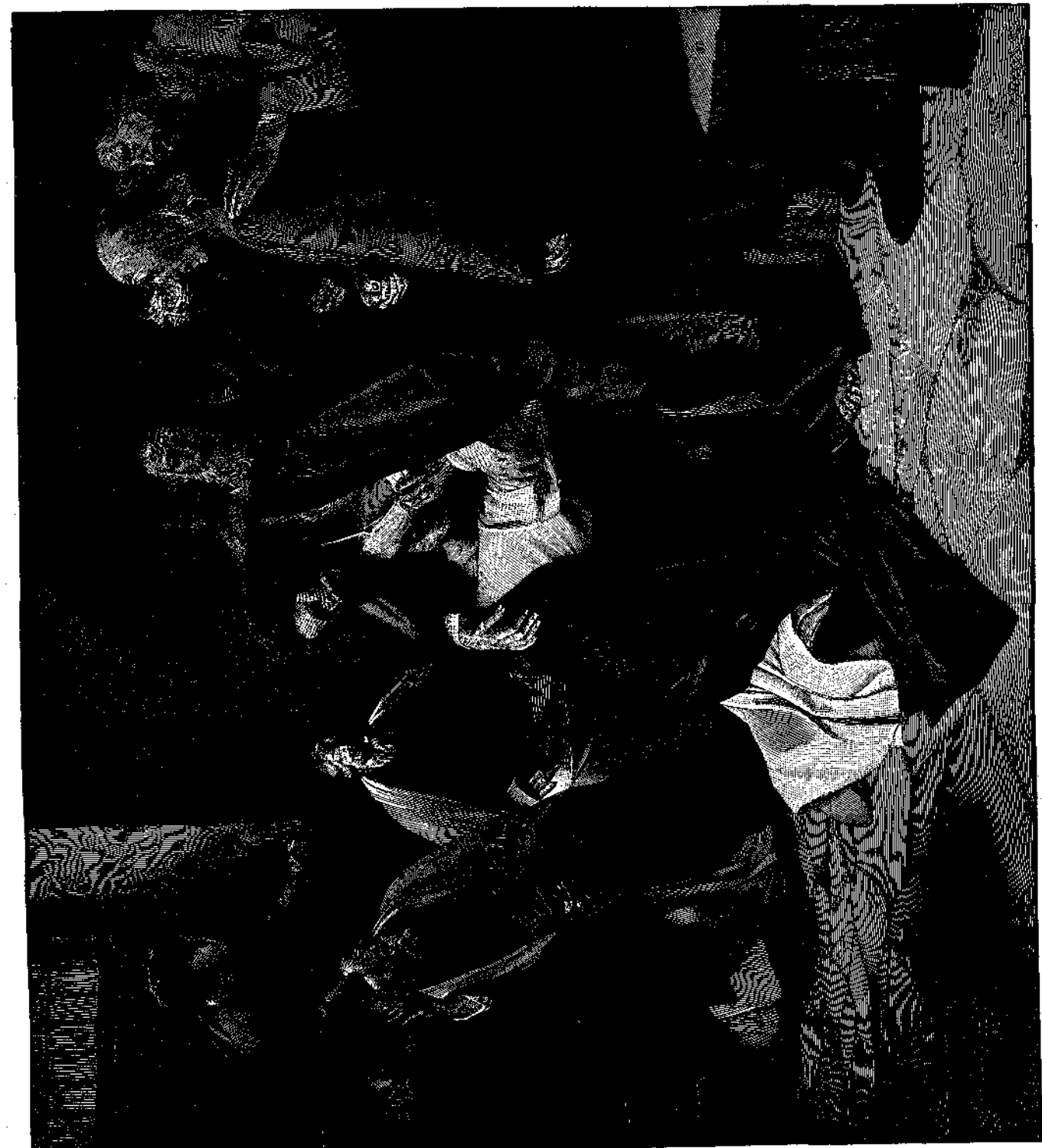
Ὁ γείτων τῶν φονευθέντων ἐθεώρησεν ὡς τὸ ἀριστόν μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν δολοφόνων, νὰ προσκαλέσῃ ἀμέσως τὸν χωρικὸν μετὰ τὴν μαγικὴν βάρβδον.

Ὁ χωρικός οὗτος, ὅστις ὀνομάζετο Ἰακωβὸς Αὐμάρ (Jacques Aymar) οὐδόλως ἐδίστασε νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν, ἀλλ' ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς Λυών, ἐνθα προσέφερε πρῶθῳ τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν ἀμηχανοῦσαν ἀστυνομίαν, ὑπισχυόμενος νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς κακούργους διὰ τῆς θαυματουργοῦ βάρβδου του. Κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ μέγιστον θαῦμα, πῶς ἐγένετο δεκτὴ ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν μία τοιαύτη πρόσφορα. Ἀλλ' ἡ θαυματουργικὴ ἐνέργεια τοῦ Δωφινέζου χωρικοῦ εἶχε προσελκύσῃ τοσαῦτα πλήθη φανατικῶν πιστῶν, τοσοῦτοι δὲ συντοὶ καὶ νηφάλιοι ἄνδρες ἤρχισαν νὰ πιστεύωσιν εἰς αὐτήν, ὅστε ὁ εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἀνακριτὴς, καίπερ φοβούμενοι μήπως ἐκθέσωσι τὴν ἀξιοπρέπειάν των εἰς τὴν χλεύην τοῦ κοινοῦ, ἐτόλμισαν ὅμως νὰ δοκιμάσωσι τὸ γελοῖον τοῦτο πείραμα. Ὁδήγησαν λοιπὸν τὸν χωρικὸν εἰς τὸ μέρος, ἐνθα διεπράχθη ὁ φόνος. Ἐδωκαν αὐτῷ ξύλον τι, ὅπερ ἀπέκοψαν ἐκ τοῦ πρώτου τυχόντος δένδρου, καὶ ὁ Αὐμάρ κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ ξύλον τοῦτο ἤρχισε τὰς μυστηριώδεις ἐρεύνας του, ἐνῶ οἱ ὑπάλληλοι κυμαίνοντο μεταξὺ τῆς ἐλπίδος, ν' ἀνακαλύψωσι τὸ μυστήριον, καὶ τοῦ φόβου, μήπως γείνωσι γελοῖοι· παρηκολοῦθον μετὰ προσοχῆς τὰς κινήσεις αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν εἰσοδὸν του εἰς τὸ ὑπόγειον, ἡ βάρβδος ἔμ-

νεν ἀκίνητος, μόλις ὅμως ἐπλησίασεν εἰς τὸ μέρος ἐνθα εἶχεν εὐρεθῆ τὸ πτώμα τοῦ οἰνοπωλοῦ, ὁ Αὐμάρ καταλαμβάνεται ὑπὸ προφανοῦς ταραχῆς, ὁ σφυγμὸς του ἐπιταχύνεται πυρετωδῶς, ἢ δὲ βάρβδος τὴν ὅποιαν ἐκράτει ἤρχισε νὰ κάμπτεται· ὀλίγω περαιτέρω ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτὰ συμπτώ-

νά ὁδηγῇ τὸν Αὐμάρ ὡς βίηλάτης κύων, ὅστις ἄμα ὡς ὀσφρανθῇ τὸ πρῶτον ἴχνος ἐξακολουθεῖ τὴν ἰχνηλασίαν του μέχρι τῆς ἀνευρέσεως τοῦ διωκομένου. Ὁ Αὐμάρ ἀκολουθῶν τὴν ἐλκτικὴν δύναμιν τῆς βάρβδου, ἀναβαίνει εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον, πλησιάζει εἰς τὸ ταμείον, ὅπῃθεν ἐκλάπησαν τὰ

ματα μετ' ἠϋξημένης σφοδρότητος, μόλις ἐφθασεν εἰς τὸ μέρος, ἔπερ εἶχε καλυφθῇ ὑπὸ τοῦ πτώματος τῆς γυναικός. Ὁ Αὐμάρ φαίνεται ἐντελῶς ἐξηγνημένος, ὡσεὶ λιποφυχῶν· οἱ δὲ παριστάμενοι καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐκπλήξεως ἐπὶ τῷ παραδόξῳ θεάματι.

Μόλις ἡ βάρβδος εὐρε τοιοῦτοτρόπως τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κακούργων, ἤρχισε

χρήματα, καὶ ἐντεῦθεν ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του εἰς τὸ ὑπαιθρον, κατ' ἀρχάς μὲν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ παλατίου, ἔπειτα δὲ διὰ τῆς ἐν τῷ Ῥοδανῷ γεφύρας ἔξω τῆς πόλεως, διευθυνόμενος παρὰ τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ ποταμοῦ. Ἐνταῦθα διακλαδοῦνται αἰφνὴς τὰ ἴχνη, καὶ ὁ θαυμάσιος ἰχνηλάτης ἀμφιβάλλει ἐπὶ μακρὸν περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διωκομένων φονέων, ἄλλοτε μὲν νο-

μίζων ότι ήταν δύο άλλοτε δε τρείς. Η αμφιβολία του έπαυσε, άμα ως εισήλθεν εις την μικράν οικίαν ενός κηπουρού, ήτις εύρισκετο παρά την δχθην του Ροδανού. ένταύθα ισχυρίζεται ότι είχαν εισέλθη τρείς ένοχοι, οτινες εκάθησαν παρά τινα έν τω δωματίω εύρισκομένην τράπεζαν και ήγγισαν φιάνην τινά, ήτις εισέτι έστατο επί τής τραπεζής. Ο κηπουρός και οι λοιποί κάτοικοι τής οικίας έρωτηθέντες ουδεμίαν πληροφορίαν δύνανται να δώσωσιν, ή δε βράβδος του Αύμάρ διατελεί έν ήρεμία· αίφνης όμως εισέρχονται εις τό δωμάτιον δύο παιδιά του κηπουρού, ήλικίας 9 έως 10 ετών, και ή βράβδος αρχίζει άμέσως να ταρασσεται.

Οι άθωοι ουτοι μάρτυρες ανακρίνονται και όμολογοῦσι πραγματικῶς, ότι κατά τινα κυριακήν περί την προίαν είχαν έλθη τρείς άνδρες οτινες εκάθησαν παρά την τράπεζαν και εκένωσαν μιάν φιάνην οίνου, την αυτήν ακριβώς φιάνην, ήν εδεικνυεν ή βράβδος του Αύμάρ. Ο άνακριτής ήρχισεν ήδη να άμφιβάλη άν ώφειλε να δώση εις τόν Αύμάρ τά μέσα προς εξακολούθησιν των έρευνών του ατινες Κύριος οϊδε επί πόσον χρόνον θα διήρουν και εις ποίον μέρος θα κατέληγον. Άπεφάσισε λοιπόν, πριν ή αποπέμψη τόν Αύμάρ, να βεβαιωθί περί τής αξιοπιστίας αυτου δια του έξης πειράματος, τό όποϊον θα ανέκαλυπεν έξ άπαντος πᾶσαν ένδεχομένην άπάτην. Έλαβον πολλούς πέλεκεις καθ' όλα όμοίους προς τόν αιματοφόρτον εκείνον, όστις εύρέθη έν τω υπογείω του οϊνοπωλείου, και κατέχωσαν αυτους συγχρόνως με τόν τελευταϊον τουτον εις διάφορα μέρη του κήπου του κυρίου de Montgirol, του έφορου τής επαρχίας. Ο Αύμάρ προσεκλήθη κατόπιν να εύρη δια τής βράβδου του τό μέρος, ένθα ήτο κειωμένος ο πέλεκυς, δι' ού διεπράχθη τό κακούργημα. Ο Αύμάρ ανέκαλυπεν αυτό έντός όλίγων στιγμών άνευ τής έλαχίστης δυσκολίας. Αί σπασμωδικά κινήσεις τής βράβδου έσταμάτησαν αυτον ακριβως εις τό μέρος εκείνο, υπό τό όποϊον εύρισκετο τό σωμα του εγκληματος. Πάντες έξεπλάγησαν, αλλά τό θαύμα έφαινετο τόσον ανεξήγητον, όστε άπεφάσισαν να κάμωσι και δεύτερον πείραμα. Έδεσαν αυτου τους όφθαλμούς, περιήγαγον αυτον δια πολλών έλιγμών και λοξοδρομήσεων μακράν του κήπου όπως τόν αποπλανήσωσι, προσεπάθησαν δια παντός μέσου να παρασκευάσωσιν αυτω πάντα τά δυνατά εμπόδια, άλλ' εις μάτην: ή βράβδος ώδήγει αυτον μετα κατακληκτικής ασφαλείας εις τό μέρος, ένθα εκρύπτετο ο ζητούμενος πέλεκυς. Οι επιθυμούντες να μάθωσι λεπτομερως τά καθ' εκαστα των πειραμάτων τουτων, και να βεβαιωθῶσι περί τής αληθείας των ένταύθα γραφομένων δύνανται να αναγνώσωσι τό έπίσημον γαλλικόν περιοδικόν „Ερμηΐν“ (Mercur) του Αύγουστου 1692 σελ. 114.

Δια των πειραμάτων τουτων ήρθη πᾶσα σχεδόν αμφιβολία περί τής θαυματουργικής δυνάμεως του Αύμάρ. Αί προλήψεις τής πνευματικής αναπτύξεως και των φωτων, ή υπερήφανος προκατάληψις τής ανθρωπίνης επιστήμης άπέναντι του ανεξηγήτου ήναγκάστη να ένδώση εις την εκ μερους του άπλου χωρικοῦ παρεχομένην ελπίδα τής ανακαλύψεως των κακούργων. Άπεφασίστη λοιπόν ή εξακολούθησι των έρευνών τής αστυνομίας υπό την οδηγίαν του Αύμάρ. Μετ' ου πολύ, κάτωθεν τής γεφύρας του Ροδανού εις άπόστασιν ήμισσεως χιλιόμετρου, φαίνονται ίχνη επί τής άμμόδους δχθης, δηλοῦντα ότι οι φονείς είχαν επιβή κλοκαιριου τινός, όπως περαιωθῶσιν εις την αντίπερον δχθην. Ο Αύμάρ μετά τής συνοδείας του παραλαμβάνει ώσαύτως κλοκαιριόν τι και ακολουθεί την οδηγητικην έλξιν τής βράβδου του

παρά τη γεφύρα της Vienne διατάσσει να διαπλεύσωσιν υπό τι τόπον, υπό τό όποϊον άλλως οῦδεϊς λεμβούχος συνειθιζε να διαπλέη· εκ τουτου συνεπεράναν ότι οι φονείς, μη θέλοντες να έχωσι μάρτυρα τής φυγής των, έπεραιωθήσαν άνευ λεμβούχου και έν άγνοία των πλωϊωτέρων μερών του ποταμου. Άποβιβάζονται εις τό μέρος, ένθα οι φονείς είχαν αποβιβασθί κατά τους λόγους του Αύμάρ μεταβαίνουνσιν εις όλα τά πανδοχεία, ένθα είχαν διανυκτερεύση πανταχού ή βράβδος δεικνύει και αυτὰς τὰς κλίνας έφ' άν έκοιμήθησαν, τὰς τραπεζας, παρά τὰς όποιας εκάθισαν, τὰ ποτήρια, εκ των όποιων έπιον. Ο ξενοδόχος και οι θεαται έμειναν έκπληκτοι.

Η μικρά συνοδία υπό την οδηγίαν του Αύμάρ πλησιάζει επί τέλους εις τι παρά τῷ Sablons τεταγμένον στρατόπεδον. Ένταύθα καταλαμβάνεται ο Αύμάρ υπό σφοδροτάτης ταραχής, συμπεραίνει δε εκ του έκτάκτου τουτου παροξυσμου, ότι οι φονείς εύρισκονται εκεί πλησίον· συγχρόνως όμως εγκαταλείπουσιν αυτον αι δυνάμεις· δεν δύνανται να φέρη εις πέρας την αποστολήν αυτου, εκσφενδονίζει την βράβδον έφ' έαυτου και τρέπεται εις φυγήν. Επανέρχεται εις Lyon, ένθα δικαιολογεί την φυγήν αυτου λέγων ότι έφοβήθη μήπως, ανακαλυπτομένου του ενόχου έν τῷ στρατοπέδω ίσως υπό την στολήν μεγάλου τινός αξιοματικού, θα έξετιθέτο εις την χλεύην ή και τους αικισμούς των στρατιωτών. Ένταύθα όμως έμπνεουσιν αυτω νέον θάρρος και αποστέλλουσιν αυτον με συστατικά γράμματα και με νέαν ένοπλιον συνοδίαν όπισω εις τό Sablons. Την φοράν όμως ταύτην έρχεται πολλο άργά. Ο φονεύς είχεν εγκαταλίπη τό στρατόπεδον. Ο Αύμάρ όμως εξακολουθεϊ περαιτέρω την πορείαν του, και αφικνεϊται εις τό Beauneaire. Ένταύθα συμπεραίνει εκ τής διακλαδώσεως των ίχνων ότι οι φονείς ταύτοι φαινεται περυσότερον κλίνουσα ή βράβδος του. Μετ' ου πολύ αφικνεϊται πρό τής πόλεως του δεσμοτηριου τής πόλεως και ένταύθα καταλαμβάνεται αιφνιδίως υπό πυρετώδους παροξυσμου, ή βράβδος κραδαίνεται σπαστικως εις τὰς χειράς του, και ή κατάσταση εις τού όμοιάζει προς την υπό των αρχαίων περιγραφομένην ταραχήν, ήν ής κατελαμβάνετο ή έν Δελφοίς Πυθία. Άποφαινεται μετα βεβαιότητος ότι έν τῷ δεσμοτηριῳ εύρίσκεται ο εις εκ των φονέων.

Έν τῷ δεσμοτηριῳ εύρέθησαν δεκαπέντε κατάδικοι, οτινες υπεβλήθησαν πάντες εις τό πείραμα τής μαγικής βράβδου του Αύμάρ. Η βράβδος εδεικνυεν ως τόν ζητούμενον φονέα κυφόν τινα, όστις πρό μιὰς ώρας είχε φυλακισθί ένεκα μικρᾶς τιнос κλοπής. Ο κυφός ουτος μετήχθη εις Λυών ένθα και εδικάστη.

Ο Αύμάρ εξηκολούθησεν ήδη μετά μείζονος θάρρους και πεποιθήσεως τὰς έρεύνας αυτου προς ανακάλυψιν των λοιπων συνεόχων· ή βράβδος ώδήγησεν αυτον εις Τουλὼν. Ένταύθα εβεβαιώθη δια του συνήθους πειράματος, ότι οι ζητούμενοι κακούργοι είχαν δειπνήση τῷ προτεραίῳ έν τινι πανδοχείω και είτα απέπλευσαν εκ του λιμένος τής πόλεως. Μετά βραχύν τινα δισταγμόν άπεφασίστη ή κατά θάλασσαν περαιτέρω καταδίωξι των συνεόχων, ήτις όμως απέβη άκαρπος, διότι μετά μακρόν τινα πλοῦν, καθ' άν πολλάκις είχαν αποβιβασθί εις διάφορα μέρη τής ακτῆς, ο Αύμάρ διεβεβαίωσεν ότι οι ένοχοι είχαν υπερβή τά όρια του βασιλείου και ή καταδίωξι αυτων ήδύνατο να διαρκήση επί μακρότατον χρόνον.

Οι αναγνώσται ήμων επιθυμοῦσιν ίσως να μάθωσι λεπτομερείας τινὰς περί τής δίκης του κυφου. Ουτος απέδειχθη ένοχος του φόνου των δύο συζύγων έν Λυών και κατεδικάστη εις τόν δια του τροχοῦ θάνατον. Καί κατ' αρχὰς μεν ήρνεϊτο την ένοχήν του, ισχυριζόμενος ότι ουδέποτε ήτο έν τῷ πόλει τής Λυώνος και ουδέν απολύτως έγνώριζε περί του διαπραχθέντος κακούργηματος. Κατόπιν όμως, αφού ήχθη εις όλα τὰ καπηλεία και ξενοδοχεία, ένθα είχε διανυκτερεύση και δειπνήση μετα των λοιπων συνεόχων κατά τὰς διαβεβαιώσεις του Αύμάρ, και αφού ανεγνωρίσθη πανταχού υπό των ξενοδόχων και λοιπων παρατυχόντων ξένων, ήναγκάστη να όμολογήση την ένοχήν του και προσεπάθει μόνον να ελαφρύνη την εις τό κακούργημα συμμετοχήν του, λέγων ότι οι διαπράξαντες κυρίως τόν φόνον ήσαν οι δύο του σύντροφοι, αυτος δε μόνον παρετήρει χωρίς να λάβη ενεργόν μέρος.

„Η όμολογία του“ γράφει σύγχρονός τις „συνεφώνει

πληρέστατα με όλας τὰς διαβεβαιώσεις του Αύμάρ και με πεντήκοντα άλλας ανεξαρτήτους περιστάσεις, έξ άν κατεδεικνύετο έναργέστατα ή ένοχή του, ότως ώστε σπανίως άλλο κακούργημα έγνετό ποτε μετα τωσαύτης έναργείας καταφανές.“

Τωιαῦτα συνέβησαν έν Λυώνι κατά τό έτος 1692. Τό γεγονός τουτο διήγειρε φυσικῶ τῷ λόγῳ τόν γενικόν θαυμασμόν πάντων των συγχρόνων και μεταγενεστέρων. Άπειρόριθμοι μελέται και διατριβαί έγγράφησαν υπό φιλοσόφων, φυσικων, θεολόγων, προς εξήγησιν του φαινομένου τουτου. Οι φυσικὸι ήρνούτο την υπαρξιν υπερφυσικής δυνάμεως έν τῷ Αύμάρ. Και πράγματι την γνώμην των επεκύρωσε τό γεγονός ότι ο Αύμάρ, ότε ήχθη εις Παρισίους όπως υποβληθί εις επιστημονικὰς έρεύνας, απώλεσεν έντελως την προτέραν αυτου δύναμιν. „Όπωςδήποτε όμως τὰ ανώτερω περιγραφέντα γεγονότα μένουσιν εισέτι ανεξήγητα.

(Έκ του γερμανικοῦ.)

Ο ΑΠΙΣΤΟΣ ΘΩΜΑΣ.

Είνε ή ογδόη από τής Άναστάσεως του Ίησου ήμέρα. Οι μαθηταί, διασκορπισθέντες κατά την ώρα τής συλλήψεως του διδασκαλου υπό των Ιουδαϊων, καταδιωχθέντες είτα υπό των ιδίων μετά τόν τραγικόν αυτου θάνατον και καταφυγόντες εις Γαλιλαιάν, συνέρχονται έντρομοι εκεί και έν άγνοία αναμένουσι την πραγμάτωσιν των προρρήσεων του Ίησου. Τό άγγελμα τής Άναστάσεως, όπερ αι γυναίκες κηρύττουσι, δεν άρκει όπως καθησυχάση αυτους! Έχουσιν ανάγκην τής ακτινοβολου του Ναζωραιου όψεως δια να συνέλθωσιν εις έαυτους! Δέον ν' άντηχήση παλιν εις τά ότα των ή συμπαθής και γλυκεία φωνή τού άνακτῆσσι τό απολεσθῆν θάρρος των! Είνε ανάγκη ο υϊός τής παρθένου να δείξη αυτοις εισέτι μιάν φοράν την υπεράνθρωπον δύναμιν του, καταβάλλον και περιφρονών τόν θάνατον, διαρρηγνών τὰς μαρμαρίνους του τάφου του πλακάς, και συναζών τους διεσπαρμένους και πεφοβισμένους μαθητάς, έμπνεύση αυτοις τό ήθικόν εκείνο θάρρος τής περιφρονήσεως παντός γηίνου, παντός σωματικού πόνου, και αυτης τής ζωής χάριν τής ιδέας, χάριν τής αληθείας! Έδει να διαλύση και πᾶσαν αμφιβολίαν, ήν δυνατόν να επήνεγκεν ή καταδίκη του, ο θάνατός του, ο μεταξῦ των μαθητων του επικρατών φόβος.

Και ιδου αυτος έν μέσω αυτων αιφνιδίως εμφανιζόμενος, αναφωνεί „Ειρήνη υμίν“. Η παρουσία του διδασκαλου διαλύει πᾶσαν αμφιβολίαν επαναφέρων έν ακαρει τό απολεσθῆν θάρρος και την αγαλλίασιν! Οι πρώην πεφοβισμένοι και έντρομοι αλιείς έξαλλοι νύν εκ χαρᾶς εξέρχονται και αναφωνοῦσιν „Εωράκαμεν τόν Κύριον!“

Είς μόνον εκ των μαθητων δεν συγκινείται εύκόλως επί τοις γιγνομένοις, ουδε παρασύρεται εκ του χαρμοσύνου

τής Άναστάσεως αγγέλματος. Ο ιδιόρρυθμος τόν χαρακτήρα, ο σκεπτικὸς και λακωνικὸς Θωμάς, όστις σιωπήσας καθ' όλον τόν χρόνον τής μετα του Ίησου συμβιώσεως του, επιφυλάσσειτα μετα τόν θάνατον αυτου, μετα την άνάστασιν του, να προβίη εις τολμηρόν διάβημα, έν ή συγκεντρῶται όλη του ή δρασίς, και να ειπῃ βαρυσήμαντον φράσιν, ήτις έμπεριέχει όλην την διδαχήν του. Ουτος θέλει να βεβαιωθί κατά πρώτον περί του θανάτου και είτα να πιστεύση εις την Άνάστασιν! Απαιτεϊ να έλέγη τό έργον του διδασκαλου! Προτάσσει τόν έλεγγον χάριν τής πίστεως, την πραγματικότητα χάριν τής αληθείας! Δια τής δυσπιστίας του στηρίζει την προς τόν Ίησον πίστιν· δια του έλέγχου του παρουσιάζει γυμνήν την αληθειαν! Ψυχρός όθεν και άτάραχος προβαίνει εις τό έργον τής εξελέξεως έν μέσω των λοιπων μαθητων, ζητών ουχι μόνον να ίδῃ τόν διδάσκαλον, ουχι μόνον να ακούση τής φωνής του, αλλά και να φαύση τὰς εκ των πληγών αιματωμένας χειράς του και να έγγισῃ την αιματοφόρτον πλευράν του! Άλλ' όποιαν λάμπην θα έξηκόντιζεν ή όψις του Ίησου! Όποια θα ήτον ή ελευστική των οφθαλμων του δύναμις! Όποιος ο τόνος τής θείας και επιβλητικής φωνής του! Ο τραχὺς και άκαμπτος Θωμάς πρό του Ίησου, προκαλοῦντος αυτον όπως προβίη εις τό έργον τής εξελέξεως και παρουσιάζοντος αυτω τὰς πληγωμένας του χειράς, αίσθάνεται έαυτον κλονιζόμενον, μη δύναμενον να κρατηθί! Κάμπτεται, γονατίζει, πικτει πρό των ποδων του, και περιβάλλον δια των χειρων του τὰ γόνατα αυτου αναφωνεί έν συγκινήσει εκείνο όπερ μετ' αυτου εκτοτε εκατομμύρια λαων αναφωνοῦσιν „Ο Κύριός μου και ο Θεός μου“.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα υπό Ι. Ι. ΚΡΑΣΣΕΒΕΚΥ.
(συνέχεια.)

— „Θά έλθω και έγώ εκεί“, υπέλαβεν ή Άγγλις μειδιώσα, και τείνουσα την χείρα προς τόν Άδριανόν προσέθηκε σιγά: „Ελπίζω να σὰς επανιδῶ“.

Ο Άδριανός υπεχώρησε κατά έν βήμα, ένευσε προς τους συνοδοιπόρους του, οτινες πόρρωθεν υπεκλίθησαν εις την ωραίαν νεάνιδα και εξηκολούθησαν την οδοπορίαν των

στρέφοντες από καιρού εις καιρόν προς τὰ ὀπίσω τὸ βλέμμα. Ἡ Μις Ρόζα ἐκάθισε πάλιν καὶ ἤρχισε νὰ ἱχνογραφή, ἀν δὲ τὸ βλέμμα τῆς ἐπλανᾶτο ὀλίγον τι μακρότερον τοῦ δέοντος, ἢ χεῖρ αὐτῆς ὅμως ἔγραφεν ἐπὶ τοῦ χάρτου νέας, ὠραιότερας γραμμάς.

— „Κύριε καθηγητά!“ εἶπεν ὁ Μαριάνος πολωνιστὶ, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ὀλίγον. „Πῶς σὰς φαίνεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Ὁ μαθητὴς σας, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀποφύγη αὐτὴν τὴν Ἀγγλίδα, ἐπεχείρησε τὴν ἐκδρομὴν ταύτην εἰς τὸ Σορρέντον. Δὲν εἶναι τοῦτο ἀμάρτημα κατὰ τοῦ ὠραίου καὶ κατὰ τῆς νεύτητος; Ἡ τύχη ὅμως πρὸς πείσμα ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸν δρόμον μας! Πῶς σὰς φαίνεται; . . .“

Ὁ καθηγητὴς ἔμεειδισεν ἥπιος.

— „Ἡ ὠραία Ἀγγλίς!“ εἶπεν ὁ καθηγητὴς, δεικνύων ὅτι εἶχεν ἐννοήσῃ τὸν μαθητὴν τοῦ καλήτερον ἢ ὁ φίλος αὐτοῦ. — „Ἡ ὠραία Ἀγγλίς ἠδύνατο νὰ θανατώσῃ τὸ ποίημα!“

Θριαμβεύων παρετήρησεν ὁ Ἀδριανὸς τὴν φίλον του, ἑστὶς ἔμεινεν ἐκπληκτος ἐπὶ τῇ ἀπάντησιν ταύτῃ καὶ οὐδέως εὐηρεστήθη ἐξ αὐτῆς.

— „Πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι διδάσκαλος καὶ μαθητῆς συμφωνοῦσιν ἐν θαυμαστῇ ἀρμονίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο σιωπῶ“. . . εἶπεν ὁ Μαριάνος. „Τὸ ποίημα ἴσεται ὑπεράνω πάντος ἄλλου πράγματος. . . οὐχ ἤττον ὅμως ἡ Ἀγγίς εἶναι καὶ μένει θαυμασίως ὠραία!“

4.

Βραδέως ἐλαύνοντες ἀφίκοντο τέλος περὶ τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ Καστελλαμάρε, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ἦτο σχεδὸν ἔρημον, οὕτως ὥστε εὐκόλως ἠδυνήθησαν νὰ εὐρωσι κατάλυμα. Τὸ δεῦτερον μέρος τοῦ ταξιδίου συνέδρασε στενότερον τοὺς τρεῖς συνοδοιπόρους, οἵτινες ἤδη συνδιελέγοντο περὶ πολλῶν καὶ ποικίλων ζητημάτων. Ὁ κόμης Μαριάνος, ὅπως ἀποκτήσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ Ἀδριανοῦ, ἀπέχετο πάσης εἰρωνείας, προσεπάθει δὲ μάλιστα νὰ γείνη ἀρεστός καὶ εἰς τὸν καθηγητὴν, καίτοι δὲν εὗρισκε μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν „σχολαστικὸν“ διδάσκαλον. Ὁ Ἀδριανός, ὅστις ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ φανῇ ἐν δὴν αὐτοῦ τῇ δόξῃ καὶ τῷ μεγαλείῳ ἐνώπιον τοῦ Σενούτα, ὡμίλει διηλεκτικῶς καὶ ἔδιχε τὸ θέμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἄλλως πάντοτε ἀπέφευγε κατὰ τὸ δυνατόν ἐπὶ παρουσίᾳ ξένων προσώπων, ἔδιδεν ἀπρόκλητος ἐξηγήσεις περὶ τοῦ ποιήματος του, περὶ τῆς σειρᾶς τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ, περὶ τοῦ ὅλου σχεδίου καὶ τῆς συναρμογῆς τῶν μερῶν αὐτοῦ κτλ. Ὁ Σενούτας ἠκροᾶτο μετ' ἐντεταμένης προσοχῆς, χωρὶς ὅμως νὰ φανεράνη τὴν ἰδίαν του γνώμην. Περὶ τὸ τέσμα τῆς ὁδοπορίας, καθ' ἣν συχνάκις εἶχον σταματήσει καὶ ἀναπαυθῆ, ὁ ποιητὴς ὡμίλησε τόσο πολύ, μετὰ τσσαύτης ζωηρότητος, μετὰ τοσοῦτον ἀκατασχέτου ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὥστε μάλις ἠδύνατο ν' ἀναπνεύσῃ, ἀμα δὲ τῇ ἀφίξει του ἐν Καστελλαμάρε ἤσθάνετο τοσοῦτον κάματον καὶ τσσαύτην ἐξάντλησιν τῶν δυνάμεων του, ὥστε ἠναγκάσθη ἀμέσως νὰ κατακλιθῇ ἐν τῷ παραχωρηθέντι αὐτῷ δωματίῳ. Ὁ Μαριάνος καὶ ὁ Σενούτας ἐφρόντιζον περὶ αὐτοῦ. Εἶχον παρακείμενα δωμάτια καὶ μικρὰν τινὰ αἰθούσαν κοινήν. Ὁ κόμης ἰσχυρίζετο ὅτι ἡ ἐξάντλησις τοῦ Ἀδριανοῦ προήρχετο ἐκ πείνης καὶ διὰ τοῦτο διάταξεν ἀμέσως νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ γεῦμα.

— „Καὶ οἱ ποιηταὶ ἀκόμη πρέπει νὰ τρώγουν καὶ νὰ τρέφονται!“ εἶπε τῷ καθηγητῇ „ἐγὼ δὲ, ὅστις εἶμαι ἢ βα-

δίζουσα πεζότης, ἀποθνήσκω σχεδὸν ὑπὸ τῆς πείνης. Ἀς φροντίσωμεν λοιπὸν νὰ ἐνισχύσωμεν τὸ σῶμα.“

Τὸ ξενοδοχεῖον, εἰς τὸ ὅποιον κατέλυσαν, καὶ τὸ ὅποιον ἐξελεξεν αὐτὸς ὁ κόμης Μαριάνος, ὡς εἰδήμων τοῦ τόπου, ἦτο ἐν ἑκ τῶν ἀρίστων καὶ ἀκριβοτάτων, διότι ἐν αὐτῷ κατέλυσαν συνήθως οἱ τὰς μεγίστας ἀξιώσεις ἔχοντες Ἀγγλοὶ. Εἶνε πιθανὸν ὅτι ὁ κόμης, τὸν ὅποιον ἐκτάκτως προσεῖλκυσεν ἡ καλλονὴ τῆς δεσποινίδος Ρόζα, ἔσχε τὴν προδοτικὴν ἰδέαν, ὅτι καὶ ἡ ὠραία Ἀγγίς θὰ κατέλυσεν εἰς τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον. Συνέβη δὲ πράγματι ὅτι ὁ κόμης προεῖδεν. Ὅτε ἠτοιμάσθη τὸ γεῦμα, εἰσηλθεν ὁ ὑπηρετὴς καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι καὶ ἄλλοι ξένοι ἐμελλον νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν αὐτὴν τράπεζαν ἐν τῷ κοινῷ ἐστιατορίῳ. Ὁ Ἀδριανός ἤθελε νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς κοινῆς ἐστιασεως μετὰ ξένων προσώπων, ἀλλ' ὁ κόμης Μαριάνος κατάρθωσε νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι εἰς τὸ ταξείδιον ἡ συντροφία ξένων εἶναι μᾶλλον διασκεδαστικὴ ἢ ἐνοχλητικὴ. Ὁ καθηγητὴς ἔμεινεν ἐν οὐδετερότητι καὶ ὁ Ἀδριανός συγκατετέθη ἐπὶ τέλους, ἀν καὶ μετὰ τινος δυσαρσεκειᾶς, νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἐκεῖ εἶρον ἤδη τὴν Ἀγγλίδα μετὰ τῆς συνοδουσίας αὐτῆν σιωπηλῆς κυρίας μετὰ τὴν μακρὰν κόμην, ἐρουθρὰν ῥίνα καὶ δυσηρεστημένον πρόσωπον, ἐνῶ τούναντιόν τὸ πρόσωπον τῆς δεσποινίδος Ρόζα ἔλαμπεν ἐκ τῆς εὐθυμίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑγείας. Ὁ Ἀδριανός, εἰς τὸν ὅποιον ὁ κόμης ἐφυθίρεισε τι, συνέστησε τοὺς συντρόφους ἐπισήμως, ἐνῶ ὁ καθηγητὴς, ὅστις ὡμίλει εὐχερῶς πολλὰς γλώσσας, ὑπέδῃλωσε κατὰ τὴν σύστασιν ὅτι ἦτο γνώστης καὶ τῆς ἀγγλικῆς. Ἡ Μις Ρόζα συνέστησε τὸν καθηγητὴν εἰς τὴν κυρίαν Τρελλάβνεϋ, τὴν συνοδούσαν αὐτὴν. Ὁ Μαριάνος κατάρθωσε διὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος καὶ κανουργίας, νὰ λάβῃ θέσιν ἰκάναντι τῆς Ἀγγλίδος, παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὁποίας ἐκάθισεν ὁ Ἀδριανός, λαβῶν τὴν θέσιν ταύτην παρ' αὐτῆς τῆς δεσποινίδος Ρόζα, ἡτις ἦτο ἀπησυχολημένη ἀποκλειστικῶς μετ' αὐτόν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πρώτη συνδιάλεξις ἦτο περὶ τῆς Ἰταλίας, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῶν φυσικῶν τῆς χώρας καλλονῶν.

Ὁ Ἀδριανός ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ αἰωνία ἀπειλὴ τῆς καταστροφῆς ἐπαυξάνει τὰ θελήγητρα τῶν τόπων τούτων, τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας τρέμων ἔδαφος, τὰ ἀνακύπτοντα ὄρη, τὰ εἰς τὸν ἀέρα ἱπτάμενα χάρματα, μειδίαμα τῆς αἰωνίας εἰρήνης ἐπὶ τοῦ κοιμητηρίου. Ἡ Μις Ρόζα εὗρεν, ὅτι ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης τοῦ ὠραίου ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ τὸν ποιητὴν. Ὁ κόμης Μαριάνος προσέβηκεν ὅτι πάντα τὰ ποιητικὰ πνεύματα ἐλύονται ὑπὸ τῶν θεληγῆτρων τῆς Ἰταλίας καὶ ἰδίᾳ τῆς Νεαπόλεως, καὶ ὡμολόγησε τὴν ἀδυναμίαν του, ὅτι ἐκ τῆς χώρας ταύτης δὲν ἠδύνατο ν' ἀπομακρυνθῇ. Ἐπεθύμει προφανῶς εἰς τὰ ὄμματα τῆς Ἀγγλίδος νὰ φανῇ ὀλίγον τι ποιητῆς, νομίζων ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἠδύνατο νὰ ἐφελκύσῃ ἐφ' ἑαυτὸν φιλοφρονέστερον τι βλέμμα παρ' αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ὠραία Ἀγγίς ἔδεικνύετο ἀνηλεῶς ψυχρὰ πρὸς αὐτὸν καὶ ὄλωσ ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Ἀδριανόν, τοῦθ' ὅπερ οὐδέλωσ ἐφρόντιζε νὰ κρύψῃ. Ὁ ποιητὴς, καίπερ κολακευόμενος ἐκ τούτου, ἐφέρετο ὅμως μετ' ἐπιφυλάξεως, ἦτο μελαγχολικός, ἀφρημένος καὶ ὀλιγόλογος, τοῦθ' ὅπερ ἡ Ἀγγίς ἀπέδιδεν εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῆς μητρὸς του. Ὁ Μαριάνος οὐδὲν ἀπολύτως ἐκέρδησεν ἐκ τῆς πρώτης ταύτης συνεντεύξεως μετὰ τῆς δεσποινίδος Ρόζα καὶ ἠναγκάσθη νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτῆς ἐνωρίτερον ἢ ὅτι ἐπεθύμει, διότι ὁ Ἀδριανός ἠγέρθη ἀμέσως μετὰ τὸ φαγητὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ συμπάρεσσε μετ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους. Ὁ

καθηγητῆς, ὅστις συνδιελέγετο μετὰ τῆς κυρίας Τρελλάβνεϋ καὶ ὅστις μάλιστα κατάρθωσε νὰ καταστήσῃ εὐθυμον καὶ πολύλογον τὴν ἄλλωσ σιωπηλὴν γυναῖκα, εἶχε συγχρόνως καιρὸν νὰ παρατηρήσῃ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ μετριώφρονος μαθητοῦ του.

Ὁ Ἀδριανός, ὅστις πρὸ τοῦ φαγητοῦ μάλις ἠδύνατο νὰ σταθῇ ὄρθιος ἐκ τοῦ πολλοῦ καμάτου καὶ τῆς καταπονήσεως, ἀμα ὡς ἐπέστρεφεν εἰς τὴν κατοικίαν του μετὰ τῶν συντρόφων, ἐγένετο, συνεπείᾳ ἐσωτερικῆς τινος ἀντιδράσεως, ζωηρός, εὐθυμος καὶ ὀμνητητικός. Ἐδήλωσεν εἰς τὸν καθηγητὴν, ὅτι οὐδέλωσ ἐσκόπευε νὰ κοιμηθῇ ἀκόμη, διάταξε νὰ παρασκευασθῇ τείον καί, χωρὶς διόλου νὰ παρατηρήσῃ τὴν δυσθυμίαν τοῦ Μαριάνου, προσεκάλεσε τοὺς συντρόφους εἰς τὸν ἐξώστην, ὅπως συνδιαλεχθῶσιν εἰσέτι ὀλίγον. Ἡ νύξ ἦτο θαυμασιωτάτη, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐξώστου, καίτοι οὐδὲν ἄλλο ἐφαίνετο εἰ μὴ ἡ ἐπαλλαγὴ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς μετὰ τῶν πυκνῶν δένδρων τοῦ ὑπὸ τῆς σελήνης φωτιζομένου κήπου, ἀνέπνεον ὅμως μετ' ἀνεκφράστου ἠδονῆς τὴν ἀρωματώδη αὐραν τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Ὁ κόμης, ἀφοῦ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἔμεινε σκυθρωπὸς καὶ συνωφρυωμένος, ἐθεώρησεν ὡς καταλληλότερον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ εὐθυμίαν καὶ παιδρότητα. Ὁ Σενούτας ἔγεινεν ὡσαύτως ὀμνητικώτερος καὶ εὐθυμότερος ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς συναναστροφῆς, τῆς ὠραιότητος νυκτός, καὶ τῆς γενιῆς ζωηρότητος. Ὁ Ἀδριανός ἦτο τὴν νύκτα, ὡς συνήθως, ὁ ζωηρότατος πάντων. Ἡ ὁμιλία ἤρχισε μετὰ τῶν ἀναμνήσεως τῆς νεύτητος, τὰς ὁποίας ὁ Σενούτας μετὰ συγκινήσεως ἀνέ-

φερε, διαβεβαιῶν σὺν τοῖς ἄλλοις ὅτι ἐν τῷ Ἀδριανῷ λίαν ἐνωρίς, κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, διείδε τὸν μέγαν ποιητὴν.

— „Ἀλλὰ τὴν παρούσάν μου κατάστασιν ἐν τῷ συνόλω αὐτῆς“ εἶπεν ὁ Ἀδριανός, „δὲν δύνασθε βεβαίως νὰ μαντεύσῃτε, προσφιλέστατε Μέντωρ. Βεβαίως ἐξ ὀλίγων τινῶν λέξεων ἐννόησα ἤδη τὴν θαυμασίαν σας διορατικότητά, ἐν τούτοις ὅμως . . .“

— „Διείδον ἀμέσως“, εἶπεν ὁ Σενούτας, „ὅτι ὅλην σου τὴν ζωὴν προσήνεγκες ὡς θυσίαν εἰς τὴν ποίησιν. Ἐκλίνας ἀνεκάθεν εἰς τὰ ἄκρα . . .“

— „Ἀλλὰ δὲν γνωρίζετε μέχρι τίνος σημείου πρόβηκε“, διέκοψεν αὐτὸν ὁ Ἀδριανός. „Ἐθυσίασα τὰ πάντα, τὰ πάντα!“

— „Περισσότερα ἢ ὅσα ἀπῆται ἡ ποίησις!“ προσέβηκεν ὁ Μαριάνος.

— „Οὕτω φαντάζεσθε σεῖς“, ὑπέλαβεν ὁ ποιητὴς μετὰ μειδίαμα οἴκτου, „διότι εἰς ὑμᾶς εἶναι παντελῶς ξένη καὶ ἀγνωστος ἡ ὅλη ἐξέλιξις τῆς δημιουργικῆς νόσου, ἐκ τῆς ὁποίας πάσχω. Σεῖς νομίζετε, ὅτι ἡ πηγὴ τῆς ποιήσεως ἀναβλύζει ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ὡς οὐράνιον δῶρον, μηδεμίαν τροφῆς καὶ συντηρήσεως χρῆζον! Βεβαίως ἡ ποίησις εἶνε δῶρον Θεοῦ, ἐκπηγάζον ὑπὸ τὸν τύπον τῆς μαγικῆς αὐτοῦ ράβδου, ἀλλ' ἡ πηγὴ αὕτη, ἀνευ εἰσορῆς ἄλλων ὑδάτων, στεριεύει καὶ ξηραίνεται.“

— „Ἄγία καὶ ἱερά ἀλήθεια!“ ἀνεφώνησεν ὁ καθηγητὴς. (ἔπειτα συνέχεια.)

1. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΠΑΣΣΑΣ (ἐν σελ. 97).
2. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Εἰκὼν κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ C. v. Piloty (ἐν σελ. 100—101). Μετὰ σχετικοῦ ἀρθρου ὑπὸ Σπυρίδ. Παγανέλη, ἐν σελ. 98.

Τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐξελεξεν ὁ Piloty ὡς ὑπόθεσιν τοῦ ἀρίστου καὶ συγχρόνως τοῦ τελευταίου ἔργου του. Ἐπὶ εἰκόσιν ὀλόκληρα ἔτη ἔφερον ἐν ἑαυτῷ ὁ μέγας καλλιτέχνης τὸ μεγαλοπρεπὲς σχέδιον, ἐπανειλημμένως τροποποιῶν καὶ μεταπλάττων αὐτό, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἔδωκεν εἰς αὐτὸ τὴν παρούσαν μορφήν. Εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν τῆς εἰκόνος ταύτης κατηνάλωσε τὰς τελευταίας του δυνάμεις καὶ ἀπέθανεν πρὶν ἢ ἀποπερατώσῃ διὰ τοῦ χρωστήρος τὸ ἀριστοτέχνημά του. Ἀλλὰ καίπερ ἐν σκιαγραφίῃ μόνον διατελοῦσα, διαγράφεται ὅμως εὐκρινῶς ἡ κεφαλὴ τοῦ θνήσκοντος ἥρωος, οἱ δὲ ἀτενεῖς καὶ ἀκίνητοι καθιστάμενοι ὀφθαλμοὶ δεικνύουσιν εἰσέτι τὴν ἐξαισίαν δύναμιν τοῦ βλέμματός του. Εἰς τὸ κάτω ἄκρον τῆς κλίνης παρὰ τοὺς πόδας τοῦ θνήσκοντος ἴσεται ἡ Ῥοξάνη, περιβεβλημένη τὴν λεπτούφαντον καὶ πολύπτυχον βυσσίνην ἐσθῆτα, μετὰ κρητῆς καὶ τεθλιμμένον τὸ πρόσωπον, κρατοῦσα τὴν ἀριστεράν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνῶ τὴν δεξιὰν του βιαίως συλλαμβάνουσι καὶ κατασπάζονται οἱ ἀνδρεῖοι μάχηται, οἵτινες

ὑπὸ τῆς θλίψεως τῶν παρασυρόμενοι εἰσορμῶσιν ἀκατάσχετοι, παρὰ τὰς ἐντόνους προσταγὰς τοῦ σιγὴν ἐπιτάσσοντος Χαλδαίου ἰατροῦ, καὶ γονυπετοῦσι πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ θνήσκοντος βασιλέως. Ἄλλοι καὶ πάλιν ἄλλοι εἰσέρχονται συνωπιστάμενοι, ὠραιότατοι Ἑλληνες νεανίαι, ἀγριοὶ τὴν ὕψιν Ἀσιάται, κομίζοντες δάφνης στεφάνους, ὅπως καταθέσωσιν αὐτοῖς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ εἰδῶλου ἔξαιτούμενον τὴν ἀποτροπὴν τῆς ἐπιχειρήσεως συμφορᾶς. Ἄλλ' ὁ ἱκετευόμενος θεός, ὅπως καὶ τὸ ὑπὸ τῶν δούλων νεανίδων παρασκευαζόμενον ἀναψυκτικὸν ποτόν, ἀδυνατοῦσι νὰ παράσχωσι τὴν ποθυμένην ἀνάρρωσιν. Αἱ σκιάι τοῦ θανάτου αἰωροῦνται ὑπεράνω τῆς ἐνδόξου κεφαλῆς, ἡτις πρύτερον νικηφόρως φεγγοβολοῦσα ἐν πολεμικῇ στολῇ ὠδήγει τὰ στρατεύματα ἀπὸ θριάμβου εἰς θριάμβον τὸ ἥρωϊκὸν ποίημα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου εὗρισκει ἐνταῦθα τὸ λαμπρότατον καὶ ζηλωτότατον πέρας του: ὁ ἥρωσ ἀποθνήσκει ἐν τῷ καλοφῶνι τῆς δόξης, πρὶν ἢ γνωρίσῃ τὴν μετατροπὴν τῆς ἀνθρώπινης τύχης.

Τὸ πρωτότυπον τῆς λαμπροτάτης ταύτης εἰκόνος τοῦ Καρόλου Piloty εὕρισκται νῦν ἐν τῇ ἐθνικῇ πινακοθήκῃ τοῦ Βερολίνου, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἐν ἑκ τῶν ἀρίστων κοσμημάτων.

3. Ο ΑΠΙΣΤΟΣ ΘΩΜΑΣ. Εἰκὼν ὑπὸ C. Feldmann (ἐν σελ. 105).

Ηλικία Ιχθύων. Έκ των Ιχθύων ο Λύκος είτε Έσος (Loutos, Lucio) δύνανται να φθάση εις τὴν σεβαστὴν ἡλικίαν τῶν 200 ἐτῶν· εἰς τὸ αὐτὸ γῆρας ἀφικνοῦνται καὶ οἱ κυπρίοι. Ὁ Κολουμέλλας διηγείται, ὅτι ἐν τοῖς Ιχθυογραφείοις τοῦ Καίσαρος παρὰ τῷ Πανούλιππῳ εὐρέθησαν Ιχθύες, οἵτινες ὡς ἀπεδείχθη εἶχον ἡλικίαν 60 μέχρις 70 ἐτῶν. Ἔτι παραδοξότερον εἶνε ὅτι ἐν ἔτει 1447 συνελήφθη παρὰ τῷ Heilbronn Ιχθύς, εἰς τὰ πτερυγία τῆς οὐρᾶς τοῦ οἰοίου ἦτο προσρημοσμένος δακτύλιος μὲ τὴν ἐπιγραφὴν: „Εἶμαι ὁ πρῶτος Ιχθύς, ὁ ῥίφθεις εἰς τὴν λίμνην ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Β'. τῆ β. Ὀκτωβρίου 1209“. Ὁ Ιχθύς λοιπὸν εἶχεν ἡλικίαν 216 ἐτῶν.

Λατρεία τοῦ Διαβόλου. Ὑπάρχει λαός τις ἐν τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ ὅστις λατρεύει τὸν διαβόλον. Οἱ λατρεῖται οὗτοι τοῦ διαβόλου εἶναι φυλαί τινες τῶν Γεγίδων, οἵτινες ἔχουσιν ὡς λέγεται Ιουδαϊκὴν καταγωγὴν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι πστεύουσιν εἰς δύο θεούς, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἀγαθὸς καὶ ὁ ἕτερος πονηρός. Ἐπειδὴ δὲ νομίζουν ὅτι ὁ ἀγαθὸς θεὸς εἶνε τὸσον ἀγαθὸς ὅσπερ καὶ ἄνευ ἰδιαίτεραις λατρείαις προστάτει τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο οὐδέποτε φροντίζουν περὶ αὐτοῦ. Τοῖναντίον λατρεύουσιν καὶ προσκυνοῦσι τῷ πονηρῷ θεῷ καὶ προσφέρουσιν αὐτῷ θυσίας. Ὁ μικρὸς οὗτος λαός, ὅστις διατελεῖ ἐν τῇ βαρβαρότητι, συνίσταται ἐκ 2000 περίπου ἀτόμων, τῶν ὁποίων ἡ κυρία ἀνασχολία εἶνε ἡ κλοπὴ καὶ ἡ ληστεία.

Πῶς τρώγουν εἰς τὰ διάφορα ἔθνη. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων Μάλδαβι τρώγουν μεμονωμένοι. Πρὸς τοῦτο μεταβαίνουν εἰς τὸ μυγαί- ταν μέρος τῆς κατοικίας των καὶ κλείουσι τὰ παράθυρα, ὅπως φάγωσι τὸ γεῦμά των ὅσον οἶόν τε μάλιστα ἀνεβόλῃ. — Τοῖναντίον δὲ οἱ κά- τοικοι τῶν Φιλippίνων νήσων εἶναι κοινωκίωτατοι. Ὅταν τις ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχη κανένα σύντροφον μετὰ τοῦ ὁποίου νὰ συμπῆγῃ, περιέρχεται τὰς ὁδοὺς μέχρις οὗ συναντήσῃ τινὰ γνωστόν, καὶ οὐδέποτε ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν ὅπως καθησυχάζῃ τὴν πείναν του, ἐν ὅσῳ δὲν εὐρίσκῃ τινὸς ὁμοτρόπου. — Αἱ τράπεζαι τῶν πλουσίων Κινέζων εἶναι πολυτελέσταται, στιλπνόταται καὶ μὲ πολυτιμώτατος μεταξωτοὺς τάπητας κεκαλυμμέναι. Ἄνευ πινακίων, μαχαίριων καὶ πηρουνίων μεταχειρίζονται οἱ Κινέζοι δύο μικρὰ βαθρία ἐξ ελεφαντίνου, καὶ δὴ μετὰ μεγάλης ἐπιδειξιότητος. — Οἱ Καμτσάδαλοι, ὁσάκις γευματίζουσι μετὰ τινος ξένου, γονυπετοῦσι πρὸ αὐτοῦ, κόπτουσι ὑπερμεγέθεις τε μαχίριον κρέατος φώκιος καὶ ἐμπηγνύουσιν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα τοῦ συνδαιτυμένου των φωνάζοντες μὲ ἕλην των τὴν δύναμιν: „ταγγα! (= νά!) τὸ δὲ περισσεῖον μέρος τοῦ κρέατος, τὸ ὅσπον κρέμαται ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ξένου, ἀποκρίπτουσι καὶ καταβρο- χάζουσι οἱ ἴδιοι.

Πλοίαρχος ὡς ἱεροκήρυξ. Ὁ William Lyons ἦτο πλοίαρχος μιᾶς φρεγάτας ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Ἐλισάβετ βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, εἶχε δια- κριθῆ εἰς πολλὰς μάχας πρὸς τοὺς Ἰσπανούς, εἶχε τραυματισθῆ καὶ συν- εστία τοῦτον γεινὴ ἀπάναχο. Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ, εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάσθη ὁ William, εἶπεν αὐτῷ: „Αἱ ὑπηρεσίαι σου δὴ ἀνταμειφθῆ- σιν. Ἡ πρώτη χρευσάσα θέσις δὴ δοθῆ εἰς ὑμᾶς. Παρουσιάσθητε μόνον πρὸς ἐμέ.“

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔμαθεν ὁ τίμιος καὶ ἀπλοῦς πλοίαρχος, ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ ἐν Κόρκ ἐχρήρευεν, ἀποθανόντος τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἔσπευσεν ἀμέσως πρὸς τὴν βασίλισσαν ὅπως ζητήσῃ „τὴν πρώτην χρευσάσαν ταύ- την θέσιν“. Ἡ Ἐλισάβετ ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ ἀπλότητι τοῦ πλοίαρχου, ἀλλ' οὗτος ἐπέμεινε λέγων μὲ τοὺς ναυτικούς του τρόπους: „πρέπει νὰ βασιλεύῃς τὸν λόγον σου, Μεγαλειότατη, εἰ δὲ μὴ ἀτιμάζεσαι“. Ἡ βασίλισσα ἐπέ- σθη ἐπὶ τῆς ῥεῖας ὅτι πρέπει νὰ τηρήσῃ τὸν λόγον της, καὶ ὁ William Lyons ἐγένετο ἐπίσκοπος τοῦ Κόρκ, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως νὰ μὴ ἀναβῆ ποτὲ ἐπὶ τοῦ ἀμβωνος καὶ κηρύξῃ. Ὁ πλοίαρχος ἐδέχθη τὸν ὄρον τοῦτον, καὶ ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν πεπεισμένων βοηθῶν ἐξέτελει τὰ καθήκοντα τοῦ ὑποργήματός του ἐπὶ 20 ἐτῶν.

Ἐπὶ ὅμως ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἀπέθανεν, ὁ εὐγνώμων πλοίαρχος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ἀπαγγεῖλη καὶ αὐτὸς ἐπικήδειον λόγον ὑπὲρ τῆς εὐερ- γειότηδος του. Ὁμίλησε λοιπὸν ἐνώπιον τοῦ πικνοτάτου ἀρκατηρίου, ὅπερ

ἐπλήρου τὴν ἐκκλησίαν, περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμά- των, καὶ περὶ τῶν ὁρετῶν τῆς βασιλεύσεως, καὶ ἐπεράτωσε τὸν λόγον του μετὰ τὰς ἑξῆς λέξεις: „Ὅσοι ἀπὸ οὗς λυποῦνται ὅπως ἐγὼ διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν συμφορὰν, ἅς κλαύσουσι καὶ ἅς θρηνησοῦν μαζῆ μου· ὅσοι ὅμως ἐπε- δύμησαν τὸν θάνατόν της, ἅς χαροῦν, ποῦ νὺ τοὺς παρὴ θένος ὁ διάολος.“

Τὸ αἶσθημα τοῦ οἴκου παρὰ ταῖς γαλαῖς. Ὅτι ἡ γαλῆ ἔχει μεγάλην στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὰ νεογνά της τέκνα, εἶνε πασίγνωστον· ὅτι ὅμως τὸ ζῶον τοῦτο καὶ πρὸς τὰ ξένα, ὁμογενῆ αὐτῷ ζῶα δύνανται νὰ συλλάβῃ τὸ γενναῖον αἶσθημα τοῦ οἴκου καὶ τῆς συμπαιδείας, εἶνε ὀλιγώ- τερον γνωστόν. Ὁ Δρ. Fitch διηγεῖται ἐν τῇ „Nature“ ὅτι παρατήρησε πρὸ τιῶν ἐτῶν γαλῆν τινα μετακομίζουσαν ἐκ τῆς οἰκίας εἰς τὸν κήπον ὀλίγα ὄστᾶ, τὰ ὅποια εἶχε περιουλλέξῃ. Ἀκολουθήσας αὐτὴν παρατήρησεν, ὅτι ἡ γαλῆ προσκόμιζε τὰ ὄστᾶ ταῦτα πρὸς μίαν ἄλλην ἄσθενή, πεινα- λείαν καὶ ἐλεινήν γαλῆν, ἥτις κατεβρόχθιζεν αὐτὰ μετ' ἀληστίας. Μὴ ἀρκεσθέντα εἰς τοῦτο, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ μετ' οὐ πολλὸ ἐπα- νήρητο εἰς τὸν κήπον φέρουσα εἰς τὴν ταλαίπωρον ὁμογενῆ της νέαν τρο- φήν καὶ ἐπαναλαμβάνουσα οὕτω τὸ γενναῖον αὐτῆς ἔργον. Ὁμοια παρα- δείγματα γενναίων αἰσθημάτων παρὰ ταῖς γαλαῖς ἀναφέρει ὁ Α. Macpherson ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ „Ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις ἐν τῷ ζῴικῳ βασιλείῳ“, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι τὸ φιλόπνοον αἶσθημα, ὡς ἐγωῦ- στικῶς ἀποκαλοῦμεν αὐτό, εἶνε λίαν ἀνεπτυγμένον καὶ παρὰ τισὶ ζῴοις.

Παράλογος εὐσέβεια. Κατὰ τὸν μεσαιῶνα μετεχειρίζοντο οἱ ἄν-θρωποισ φοβερώτατα μέσα ὅπως ἀποκτήσωσι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἐν ἑξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ περιτερισμὸς. Νεάνιδες καὶ χήραι ἐνεκλειόντο οὐκιοθελῶς ἐντὸς στενοῦ κοιλώματος ἐν τῷ τοίχῳ τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα διῆγον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου των ἐν εὐσεβείᾳ καὶ μετανοίᾳ. Ἡ τελετὴ αὕτη τοῦ περιτερισμοῦ ἐγένετο μετὰ μεγάλης πομπῆς. Ἡ ἐκκλησία ἐκο- σμητο διὰ πολυτίμων ταπητῶν, ὁ ἐπίσκοπος ἐτέλει τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ἐκήρυττε καὶ κατόπιν ἐσφάριζε τὴν θυρίδα τοῦ κοιλώματος, οὕτως ὥστε ἡ ἐν αὐτῷ ἐγκλεισμένη γυνὴ ἔμενε παντελῶς περιτερισμένη, καὶ μόνον μικρὰ τις ὀπή ἐπέτρεπεν αὐτῇ νὰ ἀκούῃ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ νὰ δέ- χηται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὀλίγον ἄρτον ὅπως μὴ ἀποθάνῃ. Ἐν ἔτει 1403 περιτερισθῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐν Παρισίοις ἡ Agnes du Ro- hier, δεκαοκταετῆς θυγάτηρ πλουσίου τινὸς ἐμπόρου, ὠραιότητι καὶ περι- κалιστάτη νεότητι, ἥτις διήγαγεν ἐν τῇ εἰρητῇ αὐτῆς 80 ἔτη, ἀποθανοῦσα εἰς ἡλικίαν 98 ἐτῶν.

Τὸ μικρότατον κρέατος τοῦ κόσμου. Ὁς ἡ μικροτάτη δημοκρα- τία τοῦ κόσμου, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῆ τὸ χωριὸν Goust, ἀπέχον 10 ὄρας ἀπὸ τοῦ Oleron, ἐν τῷ νομῷ τῶν Κάτω Πυρηνῶν. Τὸ μικρὸν τοῦτο χωριὸν κείται ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὕψηλῳ τινος ὄρους καὶ συνίσταται ἐξ ὀλί- γων διεσπαρμένων καλυβῶν, κατοικομενῶν ὑπὸ 100 ἢ ὀλίγων τι περισσο- τέρων φιλοσφόνων καὶ ἐργατικῶν χωρικῶν, ἀσκούτων τὴν μεταξουργίαν. Μῆτε εἰς τὴν Γαλλίαν μῆτε εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκοντες ἀποτελοῦσιν ἴδιόν τι καὶ ἀνεξάρτητον κρατίδιον, διοικούμενον ὑπὸ τινος βουλῆς τῶν γερόν- των, τῶν ὁποίων ἡ σοφία ἔχει ἰσχυρὸν νόμον. Οἱ ἄνθρωποι τῆς μικρᾶς ταύ- τος δημοκρατίας ἀφικνοῦνται εἰς βαθύτατον γῆρας.

Τὸ χαρτονομίσμα, τὸ ὁποῖον τὴν σήμερον εἰς ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη παίξει — δυστυχῶς πολὺ μεγάλο — πρόσωπον, εἶναι ἐφεύρεσις τῶν Κινέζων. Πρὸ χιλιάδων ἐτῶν ἐγένοντο ἐν Σινικῇ πληρωμαὶ διὰ μικρῶν τεμαχίων περγαμνηνῆς, ἄτινα ἀντικαθίσταν τὸ ἐγχώριον νόμισμα, ὁσάκις ὑπῆρχεν ἕλλειψις αὐτοῦ. Πρὸ 800 ἐτῶν ὅμως ἤρχισεν κυρία ἡ σινικὴ κυ- βέρνησις νὰ ἐκδίδῃ ἐπίσημους χαρτονομίσματα, διὰ τοῦ ὁποίου ὡς ἔλεγε „διευκολύνετο καὶ προήθητο τὸ ἐμπόριον“. Τὰ χαρτονομίσματα ταῦτα ἔφερον τὴν σφραγίδα τὴν κυβερνήσεως καὶ ἰσχυρον ἐντὸς ὁλοκλήρου τοῦ σινικοῦ κράτους. Ἐκτὸς τῆς σφραγίδος τῆς κυβερνήσεως ἔφερε πᾶν τοι- οῦτο χαρτονομίσμα καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ αυτοκράτορος καὶ πάντων τῶν μανδάρινων. Ὅπως παρ' ἡμῖν οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Κινέζοις ἐτιμωρεῖτο δι' αὐστηρῶν ποινῶν ὁ παραχάρακτος τῶν χαρτονομισμάτων.

Ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος τοῦ Δρ. Weigert. Πρὸ τίνος ὀμίλησεν ἐν Χάλλῃ ὁ καθηγητῆς τοῦ αὐτοῦ πανεπιστημίου Kohlschütter ἐν τῇ ἱατρικῷ συλλόγῳ περὶ τῆς νεωστὶ ἔκδο τοῦ Δρ. Weigert (Berlin) ἐφευρε- θέσεως μεθόδου πρὸς θεραπείαν τῆς φθίσσεως δι' εἰσπνοῆς θερμοῦ καὶ ξη- ροῦ ἀέρος, ἀπέδειξε δὲ τὴν ὀρθότητα τῆς θεωρίας τοῦ ἐφευρέτου, προ- αγαθῶν μάλιστα εἰς τὸ μέσον καὶ τινα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου θεραπευθέντα ἄσθενῆ, καὶ βεβαίῳ ὅτι πράγματι δύνανται νὰ εἰσπνευθῇ ἀνεπίως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης βλάβης τοῦ λοιποῦ ὄργανισμοῦ ἄνω μέχρις 180 βαθμῶν Κελσίου θερμοκρασίας, καὶ ὅτι διὰ τῶν εἰσπνοῶν τούτων ἐπέρχεται βλα- δια δανάτωσις τῶν βκτηριδίων τῆς φθίσσεως. Ἡ νέα αὕτη μέθοδος εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Kohlschütter, ἀξία θερμοτάτης συστάσεως καὶ γενικῆς ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἱατρῶν. Αἱ λεπτομέρειαι, ἅς παρενέφην ἐν τῷ λόγῳ του περὶ τῆς ταχείας ἀναρρώσεως τοῦ ὑπὸ τῶν ἱατρῶν ὀπλειπυθέντος, ὑπ' αὐτοῦ δὲ ἐπιτυχῶς θεραπευθέντος ἄσθενους, ἐνεποίησαν μεγάλην αἰσθησιν εἰς τοὺς ἀκροατάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρί- σκοντο καὶ οἱ κορυφαῖοι τῆς ἐν Χάλλῃ ἱατρικῆς σχολῆς καθηγηταί.

Τρικέφαλος ἰνδὸνίχθη καὶ δικέφαλος χελώνη. Παρὰ τῇ μικρῇ πόλει Μάλδονδῳ ἐν Ἰσπανίᾳ συνελήφθη ζῶσα καὶ παρεδόθη εἰς τίς ἀρχάς διὰ τὸ ζωολογικὸν Μουσεῖον μία ἔχιδνα, ἔχουσα τρεῖς ἐντελῶς ἀνεπτυγμέ- νας καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτους κεφαλὰς. Αἱ κεφαλαι αὗται χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὸ μέρος, ἔνθα εὐρίσκεται ὁ πρῶτος δακτύλιος τοῦ λαυ- μοῦ, εἶναι δὲ κατ' ὅλα κανονικαί, μὲ μόνην τὴν ἐξαιρέσειν ὅτι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν ἔχει, ἀνεὶ δύο, ἕνα μόνον ὀφθαλμὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου, εἰς ἕκαστον δὲ τῶν τριῶν τούτων ὀφθαλμῶν ἠλλείπουσι τὰ βλέφαρα. Τὸ τέρας τοῦτο ἔχει μῆκος 35 ἑκατοστόμετρα καὶ 5 ἑκατοστομέτρων διάμετρον.

Ὅμοιον τῷ ἀνωτέρῳ ἔκτρομα τῆς φύσεως, χελώνη δικέφαλος, εὐ- ρεθὴ ἐσχάτως ἐν τοῖς τέμασι τοῦ ποταμοῦ Κορνεκτιούτου ἐν τῇ Βορείῳ Ἄμερικῇ. Οἱ λαμοὶ καὶ αἱ κεφαλαὶ τῆς χελῶνης ταύτης εἶναι κανονικώ- τατα ἐσχηματισμένα καὶ ἐντελῶς ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων. Ἐκατέρα κε- φαλὴ τρώγει, πίνει, ἀναπνέει, ὀρᾷ καὶ ἀκούει ἀνεξαρτήτως τῆς ἑτέρας. Ὅταν ἡ μία κεφαλὴ εὐρῆ ἢ λάβῃ τινος τροφῆν, προσπαθεῖ ἡ ἕτέρα νὰ ἰδουποιηθῆ τὴν τροφὴν ταύτην. Ἡ μία κεφαλὴ δεικνύει πάντοτε πε- ρισσότερον ὄρεξιν ἢ ἡ ἄλλη. Ἐνίοτε συμβαίνει νὰ κοιμᾶται ἡ μία, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἀγρυπνεῖ καὶ ἐνεργεῖ. Πολλάνκις ἡ μία κεφαλὴ ζητεῖ νὰ συλλάβῃ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ἑτέρας, νομίζουσα ὅτι εἶνε ξένη παρατυχούσα λεῖα· τότε ἡ προσβληθείσα ἀποσπύεται ὑπὸ τὸ ὄστροκον, ἔνθα προσπαθεῖ μὲν ἀλλὰ δὲν δύνανται ἐνεκεν ἐλλείψεως χώρου νὰ εἰσχωρήσῃ ἢ προσβαλοῦσα. Ὁ κε- χωρισμὸς οὗτος καὶ ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητος βίος τῶν δύο κεφαλῶν παρεῖχε πλεῖστα ἐμπόδια εἰς τὴν ἐλευθέραν κίνησιν τοῦ ζῴου· διότι, ἐνῶ ὁ δεξιὸς πρόσθιος καὶ ὀπίσθιος ποὺς ὑπεκείει εἰς τὴν θέλησιν τῆς δεξιᾶς κεφαλῆς, οἱ δύο ἕτεροι ἀριστεροὶ πόδες ὑπακοῦσι τῇ ἀριστερᾷ κεφαλῇ, ἑκατέρα δὲ τῶν κεφαλῶν ἔχει ἴδιαν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διάφορον τῆς ἑτέρας θέλησιν. Μετὰ τινα χρόνον πρόκειται νὰ θανατωθῇ τὸ ζῶον τοῦτο, ὅπως ἔξετασθῆ ἢ ἐσωτερικῶς αὐτοῦ κατασκευῆ, καὶ μάλιστα διὰ ἀποκοπῆ μόνον ἢ μιᾶ κεφαλῆ. Εἶνε πιθανὸν ὅτι τὸ τέρας τοῦτο δὴ ἐξακολουθήσῃ νὰ ζῆ διὰ τῆς ἑτέρας.

Τὸ ὕψιστον ὄρος τῆς γῆς. Ὅς τὸ ὕψηλότερον ὄρος τῆς γῆς ἔθεωρεῖτο μέχρι τοῦδε τὸ Mount Everest ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων, ἔχον ὕψος 8840 μέτρων. Ἦδη ὅμως εὐρίσκεται δι' ἀκριβεστέραις καταμετρήσεως ὡς τὸ ὕψιστον πάντων τὸ ἐν τῇ Νεᾷ Γουίνεα Ἡρά- κλειον ὄρος, ὅπερ ἔχει ὕψος 9993 μέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἡ παραγωγή τῆς λέξεως μπρονζός (bronzó = ἀρείχαικος). Ἐν τῇ „Ἀρχαιολογικῇ Ἐπιθεωρήσει“ ἐδημοσιεύθη ἀξιόλογος μελέτη περὶ τῆς λέξεως Bronze ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ διαστήμου γινικοῦ Berthelot. Πρώτη μνεῖα τοῦ ἀρείχαικου ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω ὄνομα γίνεται ἐν τινι με-σαιωνικῇ πραγματείᾳ περὶ τῆς χρήσεως τῶν μετάλλων, οὐχὶ νεώτερᾳ τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, καὶ δὴ ὑπὸ τὸν τύπον brondission· ὁ τύπος οὗτος

ἔχει ἡμᾶς εἰς τὴν πόλιν Brundisium (τὸ σημερινὸν Brindisi), ἐν ᾗ πα-ραιοῦζετο μεταλλικόν τι μίγμα, ὑπὸ τοῦ Πλινίου καλούμενον aes brun- dasianum (ὡς τὸ aes Corinthium ἔχει τὸ ὄνομα ἐκ τῆς Κορίνθου). Ὅπως δὲ ἐκ τοῦ κυπρίου χαλκοῦ (aes Cyprium) ἐσχηματίσθη τὸ γαλλ. cuivre καὶ τὸ γερμ. Kupfer οὕτω φαίνεται ἐκ τοῦ aes brundasianum ὅτι ἐσχη-ματίσθη τὸ ἰταλ. bronzo (bronzè).

Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν τῇ „βιολογικῇ Ἑται-ρεία“ (Société de biologie) ἐν Παρισίοις ὁ Δρ. Γερό πραγματευόμενος τὸ ἀνωτέρω θέμα εἶπεν, ὅτι ὁ θνήσκων ἀναμνησκαται κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ στιγμὰς τῶν κυριωτάτων συμβεβηκότων τοῦ βίου του. Ἄνθρωποι, ὁσθέντες ἐκ τοῦ ἐσχάτου κινδύνου, ἐπιληπτικοὶ καταληφθέντες ὑπὸ ἰσχυ-ροτάτων τῆς νόσου προσβολῶν, ψυχορραγοῦντες, οἵτινες δι' ἐγγύσεως αἰδέ-ρος ἀνάλαβον πρὸς στιγμήν τὴν δύναμιν τῆς τελευταίας ἐκδηλώσεως τῶν διανοημάτων των, πάντες ὁμοφώνως ὀμολόγησαν ὅτι κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς ἐσχάτης αὐτῶν ἀγωνίας ἐπανηθρον ζωηρότατα εἰς τὴν μνήμην των πρὸ πολλοῦ παρελθόντα, σπουδαιότατα γεγονότα τοῦ βίου των. Ὁ Φερὲ λέγει ὅτι διὰ τῆς ἐσχηματισσεως αἰδέρος εἰς θνήσκοντας καὶ ἐν παντελεῖ ἀναι-σθησὶα διατελοῦντας ἐπανερχεται ἐτι ἀπὸ εἰς τὴν κανονικὴν αὐτῆς κατά-στασιν ἡ σβεννημένη τοῦ ἐγκεφάλου ἐνεργεια, δύναμεια δὲ ἐπιτυχῶς νὰ ποιῶμεθα χρῆσιν τοῦ μέσου τούτου, ἕπως λάβωμεν γνώσιν σπουδαίων τιῶν γεγονότων τοῦ βίου τῶν θνησκόντων. Ὁ καθηγητῆς Βρουαν-Σάγναρνδ ὑπέμνησεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸ ἐτι παραδοξότερον γεγονός, ὅτι ἄν-θρωποι, οἵτινες συνεπιεία βαρείας τινὸς ἐγκεφαλικῆς νόσου ἦσαν ἐπὶ ὀλί-κλῃρα ἔτη παντελῶς παράλυτοι, ἀνεκτόησαντο αἴφνης, ἀμέσως πρὸ τοῦ θανά-του, τὴν ἐνεργειαν τῶν αἰσθήσεων, τὴν εὐκνησίαν καὶ τὴν νοημοσύνην των.

„Μουσεῖον θρησκουμάτων“ ἰδρύθη νεωστὶ ἐν Παρισίοις πλησίον τοῦ Trocadere ὑπὸ τινος κυρίου Guimet. Τὸ μουσεῖον τοῦτο, καίτοι μέχρι τοῦδε δὲν ἔχει λάβῃ εἰσέτι τὴν ἀναγκαίαν διάταξιν καὶ διοργάνωσιν, περιέχει ὅμως σπουδαιωτάτας καὶ σημαντικωτάτας συλλογὰς. Πάντα τὰ ἐν Ἰνδίας, Τιβέτ, Σιάμη, Κίνα καὶ Ἰαπωνίᾳ ἐπικρατοῦντα θρησκουμάτω μεθ' ὅλων αὐτῶν τῶν αἰρέσεων ἀντιπροσωπεύονται ἐν τῷ μουσεῖῳ τούτῳ διὰ πλουσιωτάτων συλλογῶν εἰδώλων, ἱερατικῶν στολῶν καὶ λοιπῶν ἱερῶν ἀντικειμένων, ἐκ τῶν ὁποίων τινὰ ἔχουσι μεγίστην ἱστορικὴν καὶ καλλι-τεχνικὴν ἀξίαν. Μεταξὺ τῶν ἱερατικῶν στολῶν ὑπάρχουσι τοσοῦτον σπάνια καὶ τοσοῦτον πολυτίμητα, θαυμάσια ὑφέσματα, ὅσα οὐδαμοῦ ἀλλαγῶ δύναν-ται νὰ εὐρεθῶσι. Ἀληθινὸν ἀριστοτέχημα εἶναι ἡ Μανδάρη τοῦ Κοο-Βοο-Δαί-Σγί (ἐξ Ἰαπωνίας), σύμπλεκμα ἐξήκοντα περίπου βουδδιστικῶν εἰδώλων. Ὡραιότατα χειρόγραφα καὶ ἰχνογραφήματα, ἐντεχνοτάτα ἀγγεῖα καὶ ἀγάλματα ἀρείχαικα εὐρίσκονται ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Μουσεῖου. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀντικειμένων τού-των ἡγόρασαν αὐτὸς ὁ Guimet ἐπὶ τόπου καὶ ἐδιδάχθη ὑπὸ τῶν ἱερῶν τὰ μυστήρια τῶν διαφόρων θρησκείων. Εἰς ὅλας τὰς μακρὰς αὐτοῦ περι-ηγήσεις εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ζωγράφον Rogamey, ὅστις περιορίζετο εἰς τὸ νὰ ζωγραφῆ τοὺς ἱερεῖς, τὰς ὀρχουστίας καὶ πάντας τοὺς λαμβάνοντας ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰδώλων, προσέτι δὲ τοὺς ναοὺς, τὰ διάφορα τοπεῖα κ. τ. τ. Αἱ εἰκόνες αὗται ἐρμηνεύουσαι πολλαχῶς καὶ συμπληροῦσαι τὰς σχετικὰς περιγραφὰς, ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν καὶ σπου-δαιότητα. Πολυτιμωτάτη εἶναι ὡσαύτως καὶ ἡ βιβλιοθήκη τοῦ μουσεῖου, ἥτις περιλαμβάνει ἦδη περὶ τὰς 16,000 τόμων εἰς διαφορατάτας γλώσσας καὶ πρόκειται εἰς τὴν ἐλευθέραν χρῆσιν παντός ἐπιστήμονος. Τὸ αἰρη-πτικὸν τμήμα περιέχει μεγίστην σχετικῶν συλλογὴν θρησκουτικῶν ἀντι-κειμένων, εὐρεθέντων ἐν Εὐρώπῃ. Ὁ κύριος Guimet παρατηρεῖ, ὅτι ἡ λατρεία τῶν Αἰγυπτίων ἦτο κατὰ πάσαν πιθανότητα λίαν διαδεδομένη ἐν Εὐρώπῃ κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκούς χρόνους, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐν πολυαριθμῶν τάφοις ἀνευρισκόμενα ἀντικείμενα. Ἐν τῷ κήπῳ τοῦ μουσεῖου κλλιερ-γοῦνται, ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπει τὸ κλίμα, ἐκείνα τὰ φυτὰ, ἅτινα ἔχουσι θρη-σκευτικὴν σημασίαν, καὶ τῶν ὁποίων γίνεται χρῆσις ἐν ταῖς θρησκουτικαῖς τελεταῖς. Εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ μουσεῖου τούτου εὐρίσκεται καὶ ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Maurice Vernes ἐκιδδομένη „Ἐπιθεωρήσις τῆς ἱστορίας τῶν θρησκείων“ (Revue de l'histoire des religions).

ΤΟ ΥΔΩΡ ΤΗΣ ΚΟΛΩΝΙΑΣ (Eau de Cologne) ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ.

Ο εφευρέτης του ύδατος της Κολωνίας (Eau de Cologne) ήν Ἴταλός τις μικρέμπορος, ὀνόματι Giovanni Maria Farina, ὅστις ἐγκατεστάθη ἐν Γερμανίᾳ τὸ 1709. Ὅπως πάντα τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα, τὰ προωρισμένα νὰ κατακυριεύσῃ τῆς παγκοσμίου ἀγορᾶς, οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ τῆς Κολωνίας ἤρξατο ἀπὸ μικρῶν καὶ ἀσημάντων ἀφορμῶν.

Ὁ Ἴταλὸς μικρέμπορος ὁ ἐκ τοῦ Domo d'Ossola κατέλιπε τὴν πατριὸν πόλιν ἐν ἡλικίᾳ εἰκοσι πέντε ἐτῶν καὶ ἦλθεν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου πρὸς ἀναζήτησιν τῆς τύχης του. Ἐπώλει κατ' ἀρχὰς σάπωνα, μυρωδικὰ καὶ ἄλλα καλλωπιστικὰ ἀντικείμενα, ἅτινα ἐπρομηθεύετο ἐξ Ἰταλίας. Βραδύτερον εὐρίσκειτο ἐν τῷ μικρῷ αὐτοῦ ἐργαστηρίῳ ἐν Κολωνίᾳ παρὰ τῇ πλατείᾳ τοῦ Jülich νέον τι μυρωδικόν, εἰς τὸ ὅποιον ὁ εφευρέτης ἔδωκε τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ἣν ἐξελέξατο πρὸς διαμονήν του, ὅπως ἐφελευσθηται τὴν εὐνοίαν τῶν νέων αὐτοῦ συμπολιτῶν. Ἡ μέθοδος τῆς σκευασίας τοῦ νέου τούτου μύρου ἐτηρεῖτο μυστικῇ ὑπὸ τοῦ εφευρέτου.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ φήμη τοῦ νέου τούτου μύρου δὲν ἐξήρχετο πέραν τῶν ὁρίων τῆς τοῦ Ῥήνου ἐπαρχίας. Ἄλλ' ὁ ἔκτατης πόλεμος καὶ ἡ διάβασις τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων προσεπόρισεν τῷ νέῳ τούτῳ εφευρηματι εὐρωπαϊκὴν φήμην. Οἱ Γάλλοι ἀξιώματικοὶ ἐδεώρουν ὡς ζήτημα τιμῆς νὰ ἐμφανίζωνται ἀγχιμμένοι μὲ μύρα καὶ ἀρώματα εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· ἡ κυρία αὐτῶν φροντίς περιστρέφετο εἰς τὸν ἐξωτερικὸν αὐτῶν καλλωπισμὸν μᾶλλον ἢ περὶ τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν. Ἴπὸ τῶν ἀξιώματικῶν τούτων εἰσῆλθη τὸ ὕδωρ τῆς Κολωνίας εἰς πάσας τὰς αἰδούσας ἐν Βερσαλλίαις· τούτο ἤρξατο, ὅπως διαδοθῆ εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν καὶ εἰς ὅλοκληρον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον.

Ὁ Ἰωάννης Μαρία Φαρίνας ἐξῆρσεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον, ὥστε νὰ ἴδῃ ἰδίους ὄμμασι τὸν θρίαμβον τῆς εφευρέσεώς του. Ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1766, σχεδὸν ὀγδοηκοντούτης. Ὁ ἀνεψιὸς του ἐκληρονόμησε τὴν περιουσίαν του καὶ τὸ μυστικὸν τῆς εφευρέσεώς του.

Ὁ κληρονόμος οὗτος τοῦ πρώτου Φαρίνα διηΐδυνε τὸ παρὰ τῇ πλατείᾳ τοῦ Jülich ἐργοστάσιον μέχρι τοῦ ἔτους 1792. Κατέλιπε τρεῖς υἱούς, τὸν Ἰωάννην Βαπτιστῆν, Ἰωάννην-Μαρίαν καὶ Κάρολον Ἀντωνίον. Ὁ νῦν διευθυντὴς τοῦ ἐμπορικῆ οἴκου Giovanni Maria Farina εἶνε ὁ ἔγγονος τοῦ Κάρολου Ἀντωνίου. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1709 μέχρι τῆς σήμερον μόνον δέκα πρόσωπα ἐμνήθησαν εἰς τὸ μυστήριον τῆς σκευασίας τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Eau de Cologne πασιγνώστου τούτου μύρου. Οὐδέποτε ἀπόρητον κράτους ἐτηρήθη μετὰ τοσαύτης μυστικότητος.

Εἰσὴλθόμεν εἰς τὸ δώμα, ἐν ᾧ τηρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ πρώτου Φαρίνα ἰδιοχείρως γραφείσα συνταγὴ τῆς σκευασίας τοῦ μύρου. Τὸ ἔγγραφο, τὸ ὅποιον, ὡς ἐννοεῖται οἰκοθεν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἴδωμεν, εὐρίσκειται ἐντὸς κρυσταλλίνης κύλικος, αὕτη δὲ ἐντὸς τριπλοῦ ἐρμητικῶς κεκλεισμένου κι-

βωτίου. Ἀκολούθως ἀνήλθομεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπερ ἐχρησίμευεν εἰς τὸν εφευρέτην ὡς ἐργαστήριον. Ἐνταῦθα διατηρεῖται εἰσέτι ἡ μεγάλη μηχανή, ἐν ᾗ ἀνεμνύοντο τὰ ἔλαια διὰ τῶν στροφάλου. Ὁλόκληρον τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἰκοδομήματος εἶναι ἐκτισμένον μὲ λίθους καὶ μὲ σίδηρον καὶ ἀποχωρίζεται δι' ἰσχυροτάτων θυρῶν, κλειομένων διὰ διπλῶν κλειδῶν.

Ὁ ὑπόγειος χώρος εἶνε διηρημένος εἰς πολλὰ διαμερίσματα χωρισόμενα ἀπ' ἀλλήλων δι' ἰσχυροτάτων τειχῶν. Πρὸς περιορισμὸν τοῦ πυρὸς ἐν ἐνδεχομένη πυρκαϊᾷ, τὰ διαμερίσματα ταῦτα οὐδόπως συγκοινωνοῦσι μετ' ἀλλήλων, ἀλλὰ μόνον μετὰ τῆς ἐξω δόδου διὰ μιᾶς θύρας ἕκαστον. Ἐν τοῖς διαμερίσμασι τούτοις φυλάσσονται ὑπερμεγέθη βυτία, πεπληρωμένα ὕδατος τῆς Κολωνίας. Οἱ μέγιστοι οὗτοι πίθοι εἶνε κατεσκευασμένοι ἐκ ξύλου κέδρων, προσκομιζόμενον κατ' εἰθεῖαν ὑπὸ τοῦ Αἰθιόπου. Οἱ κορμοὶ τῶν κέδρων κομίζονται ἐκ τοῦ Αἰθιόπου εἰς Μασσαλίαν, ἐνταῦθα δὲ κατασκευάζονται ἐξ αὐτῶν τὰ βυτία, ἅπερ μεταβιβάζονται κατόπιν εἰς Κολωνίαν.

Τὸ κέδρινον ξύλον εἶναι τὸ πάντων ἄριστον πρὸς διατήρησιν τῶν μύρων διότι ἔχει ἔκτακτον στερεότητα καὶ οὐδεμίαν ὀσμὴν μεταδίδει εἰς τὰ ὑγρά. Τὰ βυτία ὅμως ταῦτα δὲν μεταφέρονται κενὰ ἐκ Μασσαλίας εἰς Κολωνίαν, ἀλλὰ πεπληρωμένα γαλλικῶν οἰνοπνεύματος. Τὸ οἰνοπνεῦμα τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς διυλίσεως σταφυλῶν, ἀγοραζομένων εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ναρβόννης. Ἐκεῖ ὑπάρχει ὑποκατάστημα τοῦ οἴκου Φαρίνα.

Τὰ μέσα πρὸς μετατροπὴν τοῦ οἰνοπνεύματος εἰς ὕδωρ τῆς Κολωνίας εἶναι ἀπλούστατα. Γεμίζουσι κέδρινόν τινα πίθον μέχρι τοῦ μέσου μὲ οἰνόπνευμα, ἀκολουθῶς ἐγγέουσι τὰ ἐλαιώδη ἐπιέσματα, καὶ εἶτα ἀποπληροῦσι τὸν πίθον οἰνοπνεύματος. Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἡ μίξις ἐτελειουργηθῆ, αἱ χημικαὶ ἐπενέργειαι συνετελέσθησαν καὶ τὸ μύρον εἶναι ἔτοιμον. Τὰ ἐν τῷ πυθμένι τοῦ πίθου ἀπομένοντα καθιζήματα ἀποτελοῦσι πραινωπὴν τινα τρύγα, ἣτις θεωρεῖται ὡς ἄριστον θεραπευτικὸν μέσον κατὰ τῶν ρευματισμῶν. Ἄλλὰ τὸ ἀπόρητον μυστήριον ἔγκειται ἐν τῇ σκευασίᾳ τῶν ἐλαίων. Τὰ ἔλαια ταῦτα φυλάσσονται ἐντὸς μικρῶν καὶ στρογγύλων ἐκ λευκοσιδήρου ἀγγείων, περικαλυπτομένων ὑπὸ ξυλίου ἐπιστρώματος. Ἐκαστον ἐκ τῶν μικρῶν τούτων ἀγγείων ἔχει ἀξίαν τοῦλάχιστον 1500 μάρκων.

Φαίνεται ὅτι ἡ ποιότης τοῦ μύρου τούτου βαίνει βελτιουμένη ἀναλόγως πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ ἀποθήκῃ διαμονῆς του. Ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ ἐργοστασίου Φαρίνα ὑπάρχουσι φιάλαι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1750. Τὸ παλαιότατον ταῦτο μύρον ἐννοεῖται ὅτι ἔχει ἐκτάκτως μεγάλην ἀξίαν. Συνήθως ὅμως τὸ ὕδωρ τῆς Κολωνίας ἀποστέλλεται πρὸς πώλησιν μετὰ ἐξάμηνον ἐν τῇ ἀποθήκῃ διαμονῆς.

κ. Ν. Μ. εἰς Κάϊρον. Οἱ κληροδόχοι ἀριθμοὶ δὲ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ 9ῳ τῆς Κλειῶς ἀριθμῷ. — κ. Παν. Ἀρχ. Μ. ἐν Ἰωφιδί. Ἐνεγράψαμεν ὄλους καὶ τὰ τεύχη ἀπεστάλησαν μετὰ τῶν εἰκόνων. — κ. Π. Μ. εἰς Ἀρισόν, κ. Αἰκ. Γ. Ρ. εἰς Σλάτινα, Β. Μ. εἰς Κάϊρον. Ἀπεστάλησαν. — κ. Α. Δ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐνεγράψαμεν. — κ. Ν. Γ. Σ. εἰς Μιγαμάρ. Ἐλυπήθημεν παρὰ πολὺ διὰ τὴν σύμπτωσιν ταύτην καὶ ἀναμένομεν εὐάρεστα. Ἡ νέα διεύθυνσις τοῦ κ. Μ. ἐλήφθη ὑπὸ σημείωσιν. — κ. Α. Κ. εἰς Βακίον. Τὸ τιμημα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Σπυριδῶν Μαυρογένης Πασσᾶς (μετὰ εἰκόνας). — Ὁ θάνατος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὑπὸ Σπυριδῶνος Παγανέη. — Τὸ φάσμα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. (Ἐκ τῶν „Ἀθηναϊκῶν Νυκτῶν“ τοῦ Σπυρ. Παγανέη.) — Πάσσα ὑπὸ Κ. — Ἀνεξήγητα φαινόμενα. — Ὁ ἀπιστος Θωμᾶς ὑπὸ Στυλ. Οἰκονόμου (μετὰ εἰκόνας). — Ὁ Δαίμων. Διήγημα ὑπὸ Γ. Κ. Κρασοβόσκου (συνέχεια). — Πινακοθήκη, ἣτοι ἐρμητικῶν τῶν εἰκόνων. — Ποικίλα. (Ἡλικία ἰχθύων. — Λατρεία τοῦ Διαβόλου. — Πόδες τρώγων εἰς τὰ διάφωρα ἔθνη. — Πλοίαρχος ὡς ἱεροκήρυξ. — Τὸ ἀίσθημα τοῦ οἴκτου παρὰ ταῖς γαλαῖς. — Παράλογος εὐσέβεια. — Τὸ μικρότατον κράτος τοῦ κόσμου. — Τὸ γαρτονόμισμα.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος τοῦ Δρ. Weigert. — Τρικέφαλος ὑδρέχιδνα καὶ δικέφαλος γελώνη. — Τὸ ὕψιστον ὄρος τῆς γῆς. — Ἡ παραγωγή τῆς λέξεως μπρούτζος. — Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ ἀνθρώπου. — „Μουσεῖον θεοσκευμάτων.“) — Τὸ ὕδωρ τῆς Κολωνίας (Eau de Cologne) καὶ ἡ ἱστορία του. — Μικρὰ Ἀλληλογραφία.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Σπυριδῶν Μαυρογένης Πασσᾶς, μετὰ βιογραφίας (ἐν σελ. 97). — Ὁ θάνατος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Εἰκὼν κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ C. v. Piloty (ἐν σελ. 100—101). — Ὁ ἀπιστος Θωμᾶς. Εἰκὼν ὑπὸ C. Feldmann (ἐν σελ. 105).